Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828

No. 71 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Antrad., Bal.-April 18, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Kvislas

Televizija.
Ar Ji Kenkia?
Naujienų Jovalas.
Naujoji Lietuvos Gentkartė.
Rašo R. MIZARA

Spaudoje matosi diskusijų dėl televizijos: **ar ji naudinga? ar ji žmonėms nekenkia?**

Yra visokių nuomonių.

Virš 4,000,000 televizijos priimtuvų jau veikia,—veikia daugiausiai, žinoma, gyvenamuosiuose butuose.

Žinau, jau nemažai ir lietuvių amerikiečių turi savo namuose televiziją ir beveik kiekvieną vakarą praleidžia "jon" žiūrėdami.

Jau yra tokių tėvų, kurie skundžiasi, kad jų vaikai neišmoksta uždavinių, gautų mokyklose, o neišmoksta dėl to, kad vakarus praleidžia ties televizijos priimtuvu.

Matyti kai kur nusiskundimų, jog darbininkai, priklausą darbo unijoms, nelanko jų susirinkimų, nes vakarus praleidžia namie, stebėdami televiziją.

Bet esama ir tokių, kurie sako: televizijos priimtuvas namuose palaiko šeimą "vienybėje" — visi šeimos nariai sau sėdi, atsilsi ir dar kai ką pamato.

★

Išstoti prieš televiziją tik dėl to, kad ji neša su savim tam tikru neigiamybių, žinoma, negalima.

Lygiai negalima išstoti prieš atominės energijos atradimą, nors toji energija pas mus bandoma naudoti žmonių naikinimui (bomboms), o ne jų gėriui kelti.

Televizija yra progresas, pirmynžanga.

Tačiau...

Žmonės turėtų reikalauti, kad televizijos programuose būtų teikiama ko nors naudingo, pamokinančio, žavinčio, žmoniško.

Ligi šiol to kaip ir nebuvo.

Šiuo metu iš televizijos programų siekiamasi šalinti kiekvienas pažangesnis menininkas, mokslininkas bei visuomenininkas.

Net tokiam žymiam artistui, kaip Paul Robesonas, tapo uždarytos durys į televizijos programą!

Tai skandalas!

★

Neseniai Lietuvoje buvo apdovanoti ordinais ir pagyrimų lakštais apie šimtas mokytojų.

Naujienos už tai juos išniekina.

Kitoje vietoje Naujienos rašo, būk šiu metų kovo 31 dieną Brooklyne surengtose Vincui Andruliui prakalbose kalbėjo: "Bimba, Andrulis, Mizara ir kompanija."

Šių žodžių rašytojas ten nekalbėjo.

Girdi, pirmininkės Petrikienės skaitytą rezoliuciją "susirinkimas atmetė."

Tai kitas melas.

"Klausytojai laikėsi tolerantingai," rašo tos pačios Naujienos.

Dalis "klausytojų," kaip žinia, buvo atėję organizuoti triukšmų kelti, net ir savo rezoliuciją turėjo kišenėje. Jeigu jie laikėsi "tolerantingai," už tai ne jiems ačiū.

Skaitai tuos melus ir negali žmogus suprasti: kuriems galams yra taip žiauriai mulkinami nelaimingi Naujienų skaitytojai?

★

Kiek tai liečia Lietuvos mokytojus: taip, jie ten gerbiami. Kiekvienas, pasižymėjęs savo profesijoje, savo darbe esti atitinkamai pagerbtas.

Šiemet apdovanoti 100 rinktinių mokytojų, sekamais metais bus daugiau, nes vis didesnis skaičius mokytojų susigyvena su nauja santvarka ir sparčiai dirba tam, kad išauklėti naują gentkartę, — kultūringesnę, darbingesnę, nau-

jo tipo žmonių gentkartę.

Andai kalbėjausi su vienu profesionalu dipuku apie Tarybų Lietuvos jaunuomenę.

—Ar tamsta sutinkate su tuo, kad už metų kitų Lietuvos jaunuomenė galvos kitaip, negu patys kadaise galvojote?

—Pilnai sutinku! — atsakė jis.—Ji bus komunistinė...

Tebėra 6,000,000 bedarbių šioj šalyj

Unija sako, valdžia neparodo tikro bedarbių skaičiaus

Washington. — Jungtinė Elektrininkų Unija apskaičiavo, jog kovo mėnesį šiemet buvo 6 milionai bedarbių, tai 600 tūkstančių mažiau, kaip vasaryje.

Šimtai tūkstančių žmonių gavo farmose darbo. Bet vis dar tebėra 6 milionai bedarbių, kaip suranda Elektrininkų Unija.

Valdžios Cenzo Biuras skelbė, kad esą tik 4,800,000 bedarbių. Bet republikonai Kongreso nariai tvirtina, jog bedarbių skaičius siekia bent 5,000,000.

Valdžia neskaito bedarbiais tų, kurie esą laikinai paleisti, kuriuos samdytojai ketina "neužilgo" atgal darban pašaukti.

Slovakų vyskupas ragina klausyt įstatymų

Praga. — Slovakų katalikų vyskupas Robertas Pobožny sutiko su Čechoslovakijos respublikos įstatymu, kad tiktai su valdžios užgyrimu būtų skiriami parapijom kunigai.

Vysk. Pobožny laišku atsišaukė į kitus vyskupus, kad klausytų respublikos įstatymų.

Associated Press praneša, jog kiti vyskupai kreivai žiūri į Pobožny'o atsišaukimą.

Cal. darbininkai reikalauja prekybos su Kinija

San Francisco. — Šiaurinės Californijos CIO unijų tarybos susirinkimas atsišaukė į Jungtinių Valstijų vyriausybę, kad atidarytų prekybą su Kinijos Liaudies Respublika. Kartu CIO taryba ragino valdžią atidaryti viešus darbus bedarbiam paremti.

Taryba nurodė, jog Californijoj yra jau pusė milijono bedarbių, o prekyba su Kinija suteiktų darbo.

Vakarinėse valstijose 12 iš kiekvieno šimto darbininkų yra bedarbiai.

Smarkės italų darbininkų ir valstiečių judėjimas

Roma. — Italijos Komunistų Partijos vadovas Palmiro Togliatti pareiškė, jog dar smarkės ir platės darbininkų streikai ir bežemių valstiečių žygiai užiminėt nedirbamas dvarų žemes.

Darbininkai streikuos dėl algų pakėlimo ir prieš Italijos ruošimą karui.

Namo griuvimas užmušė 12 izraeliečių

Tel Aviv, Izraelis. — Sugriuvo keturių aukštų namas Jaffoje, arti Tel Avivo. Griuvime užmušta bent 12 žydų ir sužeista 30.

Grasina atimt teises komunistų advokatam

New York. — Šio miesto ir apskrities advokatų sąryšiai kreipėsi į teismą, kad atimtų advokatavimo teises advokatams Harriui Sacheriui ir A. J. Issermanui, kurie gynė 11 komunistų vadų. Federalis apskrities teisėjas Medina yra nuteisęs Sacherį ir Issermaną įkalinti dėl to, kad jiedu, girdi, "paniekinę teismą."

Advokatai Sacher ir Isserman davė apeliaciją, prašydami panaikint Medinos sprendimą. Šiuo tarpu jie taipgi ruošia apeliacijos bylą dėl 11 nuteistų komunistų vadų.

Komunistų apeliacija turės būti įteikta iki gegužės 1 d., ir jos svarstymai prasidės birželio 12.

O teismas šaukia Sacherį ir Issermaną jau geg. 23 d. "parodyti, kodėl neturėtų būti atimtos iš jų advokatavimo teisės."

4,000 amerikonų siūlosi talkon Čiangui

Formoza. — Čiang Kaišeko kinų tautininkų valdžia paskelbė, jog daugiau kaip 4 tūkstančiai amerikonų lakūnų ir buvusių karišKių pasisiūlė čiangininkams į talką karui prieš Kinijos Liaudies Respubliką.

Anglai mėgina paslėpt, kad malajiečiai juos muša

Kuala Lumpur, Malaja.---Anglų valdininkai pripažįsta, jog per kelis pastaruosius mėnesius pasmarkėjo partizanų kova dėl Malajos paliuosavimo nuo Anglijos.

Anglai, tačiaus, bando paslėpt, kad patys Malajos patrijotai muša anglų kariuomenę ir policiją. Anglų politikieriai todėl skleidžia pasakas, kad, girdi, atvykę Malajon Kinijos komunistai kariauja prieš anglus.

CHICAGO. — Gręsia 110,000 geležinkeliečių streikas. Jie reikalauja trijų mašinistų didiesiems dyzeliniams traukiniams vieton dviejų.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Athenai, Graikija. — Graikų karalius Paulius, kalbėdamas naujajam seimui, pasibažijo, kad jo valdžia vykdys visus Amerikos nurodymus, kaip Graikija turi savo ūkį-pramonę tvarkyti.

Tapo sudarytas naujas sudėtinis ministrų kabinetas iš generolo N. Plastiro tautinės sąjungos ir Venizeloso liberalų. Plastiras tapo premjeru.

Senasis vienų Venizeloso liberalų kabinetas suiro todėl, kad Amerika reikalavo paplatint graikų valdžią, įtraukiant į ją ir kitas partijas.

Honolulu. — Amerikos generolas apžvalginėjo Pacifiko Vandenyno salas, kur bus daromi nauji atominių bombų išbandymai. Skiepiama, kada ir kur bombos bus sprogdinamos.

Detroit. — Pasinaujino derybos tarp Chryslerio automobilių korporacijos ir CIO unijos. Jau 84 dienos kai streikuoja apie 90,000 Chryslerio darbininkų, reikalaudami tinkamų senatvės pensijų ir algos pakėlimo.

WASHINGTON. — Pašauktas teisman John Maragon, karinių valdžios kontraktų šuleris, buvęs batų valytojas Kansas City.

Pamatinis kaltinimas prieš Maragoną yra tas, kad jis po priesaika užsigynė, jog imdavo kyšius už karinių darbų užsakymų išgavimą iš valdžios.

Bet neliečiama karininkai, kurie iš kompanijų gavo kyšius per Maragoną.

SOFIJA, Bulgarija. — Bulgarų valdžia užprotestavo, kad Jugoslavijos Tito valdžia provokatoriškai kišasi į vidujinius Bulgarijos reikalus.

Bulgarija sako, jog Tito siunčia savo agentus, kad žudytų Bulgarijos valdininkus ir ruoštų sukilimą prieš liaudišką bulgarų valdžią.

LONDON. — Kalnan sudužo anglų lėktuvas, beskrendant per Šveicariją į Italiją. Žuvo 5 anglai ir 1 italas.

HAVANA, Kūba. — Nukrito keleivinis lėktuvas. Užmušta 7 asmenys, jų tarpe ir du Kūbos kongresmanai.

WASHINGTON. — Admirolas Nimitz abejojo, ar Amerika bet kada galės pasigamint hydrogeninę bombą.

PRAVDA SAKO JANKIAMS, SOVIETAI TAI NE DANIJA

Maskva. — Sovietų komunistų laikraštis Pravda rašo:

— Apsiriko Amerikos bombanešis, mėgindamas šnipinėti Latviją. Amerikonai užmiršo, kad Sovietų Sąjunga — tai ne Danija ar Švedija.

Pravda sako, kariniai Amerikos lėktuvai faktinai užėmė didžiausią Danijos lėktuvų aikštę ir sulaužė Švedijos neliečiamybę ore, girdi, "ieškodami" dingusio savo lėktuvo Baltijos Jūroje.

Sovietų protestas Jungtinėms Valstijoms sakė, kad amerikinis bombanešis balandžio 8 d. įsiveržė į Latvijos orą ir šaudė į sovietinius lėktuvus, kuomet jie liepė amerikonams nusileisti. Sovietų lakūnai tuomet atsakė šūviais iš savo pusės. Paskui amerikinis bombanešis pasuko atgal link jūros ir "dingo iš akių."

Pravda klausia:

— Jeigu Amerikos bombanešis tik "nekaltai, per klaidą" užlėkė ant Latvijos, tai kodėl jis nenusileido į nurodomą aikštę, pagal sovietinių lakūnų reikalavimą?

Pravda įtaria, kad tas bombanešis jau buvo nufotografavęs kai kuriuos sovietinius apsigynimo įrengimus ir pozicijas Liepojos srityje.

Raudonbaubiai grasina įkalint nenorinčius šnipaut hawajiečius

Honolulu, Hawaii. — Iš Washingtono atvykęs, Neamerikinės Kongresmanų Veiklos Komitetas, kvočia Hawajų darbo unijų veikėjus ir šiaip progresyvius žmones; klausinėja, ar jie buvo ar yra komunistai, ir reikalauja išduot kairiuosius unijų darbuotojus Hawajuose ir Jungtinėse Valstijose.

Jau 15 žmonių atsisakė tam kongresiniam raudonbaubių komitetui šnipinėti ir nedavė atsakymo į klausimą apie ryšius su Komunistų Partija.

Neamerikinis Komitetas dėl to žada patraukti juos teisman už "paniekinimą Kongreso.' Tat jiems gręsia 1 metai kalėjimo ir po $1,000 piniginės baudos.

Tarp tų, kurie nedavė atsakymų į šnipiškus kongresmanų klausimus, yra Stephen Murin, pirmininkas Hawajų Pilietinių Teisių Komiteto, ir Esthera M. Bristow, šio komiteto sekretorė-iždininkė.

Neamerikinis Kongresmanų Komitetas, kvosdamas tariamus raudonuosius, ypač stengiasi suardyti kovingąją laivakrovių uniją.

Lenkijos vyskupai susitarė su valdžia

Romos dvasininkai reikalausią panaikint vyskupų sutartį

Varšava. — Lenkijos vyskupų taryba pasirašė sutartį su valdžia; pasižadėjo veikti Lenkijos valstybės naudai, o popiežiaus klausyti "tiktai tokiuose dalykuose, kurie paliečia religiją, dorovę ir dvasines bažnyčios teises." Tatai praneša valdinė žinių agentūra.

(**Roma.** — Teigiama, kad aukštiesiems dvasininkams Romoje nepatinka ta sutartis, ir jie reikalausią, kad popiežius ją atšauktų.)

Bažnyčios sutartis su valdžia sako:

Valdžia nevaržys esamųjų religinių pamokų mokyklose. Mokyklų vyriausybė ir vyskupų atstovai drauge paruoš tokioms pamokoms programą.

Bažnyčia pasižada darbuotis, kad religiniai žmonių jausmai nebutų naudojami prieš valstybę, ir "kovot prieš slaptas kriminalines šaikas." — Tos fašistinės šaikos iš pasalų žudo liaudiškus valdininkus ir daro ardymo-sabotažo žygius.

Vyskupai šioje sutartyje pareiškė, kad jie "pasmerks ir baus tokius pasalingus darbus pagal kanono (bažnytines) teises."

Katalikų Universitetas Liubline ir toliau veiks tuo pačiu mastu, kaip iki šiol.

Bažnytinės mokyklos turės tas pačias teises, kaip ir valstybinės mokyklos, atsižiūrint į mokslo lygį.

Bažnytinė labdarybės organizacija Caritas taps katalikų sąjunga pavargėliams šelpti.

Bažnyčia sutinka "remti valdžios pastangas dėl taikos išlaikymo ir priešintis tiems, kurie rems pasiruošimus naujam karui."

Vyskupai stos už išlaikymą Lenkijai tų buvusių Vokietijos žemių, kurios po karo tapo Lenkijai prijungtos.

Vyskupai taipgi sutiko pasakyti kunigams, kad nesipriešintų valstiečių kooperatyvų platinimui.

Naujoji Kinija ruošia oro smūgį Čiangui

Hong Konk. — Anglai ir amerikonai karininkai Hong Konge pranašauja, kad Kinijos Liaudies Respublika neužilgo iš oro suduos smūgį Čiang Kai-šeko tautininkams salose Formozoj, Hainane ir Čusane, ir pleškins karinius Čiango laivus.

Naujoji Kinija sparčiai, bet slaptai, stiprina oro jėgas tiem žygiam.

Amerikonai sako, kad kinai liaudininkai - komunistai turi atimtų iš Čiango amerikinių lėktuvų ir kad Sovietų Sąjunga taipgi davė jiem lėktuvų. Anglai-amerikonai kartu pasakoja, kad tūkstančiai kinų lakūnų buvę išlavinti Rusijoj ir jau sugrįžę į Kinijos Respubliką.

Dar bilionai dolerių naujiem karo lėktuvam

Washington. —Jungtinių Valstijų valdžia paskyrė iki birželio 30 d. šiemet daugiau kaip bilioną (tūkstantį milionų) dolerių naujiems kariniams lėktuvams, ypač didiesiems bombanešiams, kurie tiktų atominėms bomboms gabenti ir mėtyti.

O sekamiems dvylikai mėnesių iki 1951 m. birželio pabaigos valdžia reikalauja 1 biliono, 350 milionų dolerių naujiems karo lėktuvams.

Karinių šnipų rezginės

Frankfurt, Vokietija. — Karinis amerikonų teismas nuteisė korporalą Gustavą Muellerį 5 metus kalėti, esą, už bandymą šnipinėti Sovietų agentams.

Muelleris teisinosi, kad jis pats mėgino įduot savo vyriausybei du karinius jankių šnipus - provokatorius, kurie nudavė esą Sovietų agentai. Todėl, girdi, aš jiem sakiau, kad sutikčiau Sovietams dovanai patarnauti.

Perlų Uostas. — Jungtinės Valstijos atsiųs dar devynis bombanešius pastiprinimui submarinų bazės Hawajų salose.

Filipinų valdžia giriasi suėmus sukilėlių vadus

Manila. — Filipinų valdžia giriasi, kad jos policija sučiupus Marianą P. Balgosą, Komunistų Partijos sekretorių, ir du kitus valstiečių sukilėlių vadus.

Neseniai Filipinų prezidentas Quirino skelbė, kad vyriausias valstiečių - hukbalahapų vadas Louis Taruc "miręs arba užmuštas." Bet pasirodė jog Taruc gyvas ir vadovauja valstiečių kovai.

Filipinų valdžia pranešė, kad jos kariuomenė atakuoja 500 valstiečių Luzon saloje, kur yra sostinė Manila.

ČILĖS STUDENTŲ STREIKAS

Concepcion, Čilė. — Sustreikavo pustrečio tūkstančio čionaitinio universiteto studentų; reikalauja iš valdžios daugiau paramos universitetui.

ORAS. — Šiltoka, apsiniaukę.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Antrasis Nežinomas Karys

Tautinėse Kapinėse Arlingtone, prie Washingtono, ilsis Nežinomasis Karys, kritęs pirmajame pasauliniame kare. Kas jis? Aišku, nieks nežino ir negali pasakyti. Užtenka to, kad jis simbolizuoja visus karius, kritusius pirmojo pasaulinio karo frontuose.

1951 metais greta jau gulinčio Nežinomojo Kario bus paguldytas kitas nežinomasis — antrojo pasaulinio karo metu kritęs karys. Jis simbolizuos visus tuos karius, kurie žuvo antrojo pasaulinio karo frontuose.

Rašydamas apie tai, niūjorkiškis dienraštis "Times" primena, jog amerikiečiai, gimę 1941 metais, 1960 metais jau bus suaugę vyrai ir galės kariauti, jei karas kils. Tačiau, laikraštis pastebi:

"Kitame kare gali būti ne tik Nežinomasis Karys, susilaukęs pagarbos ir ją gauti. Gali būti taipgi ir Nežinomasis Civilinis, kritęs kuriame nors sutaškytame ir liepsnojančiame mieste."

Teisingai pasakyta!

Bet kokia iš to išvada? Ji turėtų būti tokia: reikia viskas daryti, kad trečiojo pasaulinio karo nebūtų ne tik 1960 metais, bet niekad.

Gerbdami kritusius praėjusiuose karuose, mes privalome darbuotis, kad nereikėtų kristi frontuose bei miestuose jų vaikams. Privalome kovoti prieš kiekvieną karo provokaciją; privalome kovoti už pastovią, ilgametę taiką.

Tuomi mes iš tikrųjų geriausiai pagerbtume tuos, kurie jau žuvo.

Auga

Associated Press praneša iš Romos tokią žinią:

> "Italijos Komunistų Partija, žinoma, kaip didžiausia Europoje, skelbia, jog josios narių skaičius prašoko 2,500,000. Senatorius Pietro Secchia, partijos organizacinio komiteto pirmininkas, pranešė Centraliniam Komitetui, jog šių metų kovo 30 dieną si partija narių turėjo 2,532,652. Komunistų partija, sakė jis, nuo šių metų vasario 28 d iki kovo 30 dienos gavo 172,406 naujus narius."

Vadinasi, Italijos Komunistų Partija ne mažėja, kaip bandė skelbti komercinė spauda, bet *didėja!* Jeigu ji auga narių skaičiumi, tai, žinoma, auga ir jos įtaka liaudyje.

Italijos Socialistų Partija, vadovaujama Pietro Nienni'o, turi apie 600,000 narių; ji taipgi auga, tvirtėja. Socialistų Partija, kaip žinia, glaudžiai bendradarbiauja su komunistų partija.

Tai rodo, jog šiandien Italijoje dviejose darbininkų partijose yra arti pusketvirto milijono žmonių!

Kas sakė, jog Italijos darbininkų judėjimas silpnėja?!

Atsiminkime, šiedvi partiji auga nariais nepaprastu laikotarpiu.

Reakcija šalyje siautėja; klerikalų valdžia, kontroliuojama fabrikantų ir dvarponių, darbininkus persekioja, puola, šaudo ir kalina.

Šie metai, beje, yra Vatikano skelbiami jubiliejiniais metais. Vatikanas bando išnaudoti šiuos metus propagandai prieš komunizmą. Kiek popiežius Pijus pasakė kalbų, nukreiptų prieš darbininkų judėjimą, ypatingai prieš komunistus!

Vatikanas ir Italijos valdančioji klasė tikėjosi, jog šventieji metai padės kapitalui sumenkinti Italijos komunistinį judėjimą.

Bet faktai rodo ką kitą: tasai judėjimas auga, užuot silpnėjęs. Katalikai darbininkai Vatikano neklauso. Jie glaudžiasi prie tos partijos, kuri rodo jiems kelią į išsilaisvinimą ir taiką.

Va, kaip tenka suprasti tą, viršui paduotą Associated Press žinią, paleistą iš Romos.

Po Penkerių Metų

Balandžio 12 dieną (1945 metais) mirė prezidentas Roosevelt as, tą pačią dieną Roosevelto vietą užėmė buvęs vice-prezidentas Harry S. Truman.

Taigi praėjusią savaitę sukako penkeri metai, kai Trumanas eina pareigas.

Balandžio 13 dieną prez. Trumanas kalbėjosi su spaudos korespondentais, kuriems jis pasakė, jog šiandien mūsų kraštas gyvenąs gėrbūvį, jog daug žmonių turį darbus, jog šiemet yra mažesnis karo pavojus negu jis buvo 1946 metais.

Už visą tą, prezidentas sakė, nuopelnas priklauso jam.

Tiesa, jis pripažino, jog net jei Baltajame Name būtų sėdėjęs ir kitas asmuo, padėtis nebūtų šiandien kitokia, tačiau jis, prezidentas, pasiima kreditą.

Mes nemanome, kad prezidentas, sakydamas, jog šalis gyvena gėrbūvį, pats tuo tikėjo. Jeigu šiandien yra virš 5,000,000 žmonių nedarbo lauke, jeigu milijonai darbininkų dirba tik dalį laiko, tai jau padėtis nėra tokią gražią, kaip Trumanas kad sako.

Pagal statistinius davinius, farmeriai taipgi šiemet kur kas prasčiau stovi nei stovėjo prieš metus laiko.

Bet tai dar ne viskas.

Atsiminkime, šiandien, taikos metu, mūsų kraštas nesuduria galo su galu finansuose. Šalies pajamos nepadengia išlaidų. Vadinasi, vis lendame į skolas. Skolos daromos ne tam, kad žmonių būvį pagerinus, bet šaltajam karui: ginklams, kovai prieš kovojančias už laisvę tautas kituose kraštuose. Be to, pernelyg didelės sumos išleidžiamos Amerikos ginklavimuisi, kuomet šalyje stokuoja gyvenamųjų namų, mokyklų ir kitokių būtinų sveikatai ir apšvietai kelti priemonių.

Va, kodėl mes sakome, jog prezidentas Trumanas perdėjo, sakydamas, būk mes gyvename gėrbūvį.

Gėrbūvio neturime ir laukiame daug sunkesnių laikų.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

RAGINA PAŽANGIEČIUS MOKYTIS IŠ KLAIDŲ

Kanados lietuvių Liaudies Balsas daro rimtas išvadas iš tų patyrimų, kurių jau turi Amerikos lietuvių pažangioji visuomenė. Laikraštis ragina mokytis iš padarytų klaidų.

L. Balsas rašo:

A. Bimba, kurio tik nenulinčiavo lietuviški fašistai Clevelande, savo aprašyme apie tą užpuolimą sako, kad jo ir pažangiečių didelė klaida tame, kad jie netikėjo, jog gali būti tarp lietuvių tokių biaurių gaivalų; kad nesiėmė atatinkamų priemonių apsaugai. Sako, būtų užtekę pastatyti prie durų keletą stiprių vyrų ir tie fašistiniai chuliganai būtų buvę suvaldyti.

Tą patį sako ir ukrainiečiai Kanadoje. Fašistų užpuolimai "pavyko" dėl to, kad niekam neatėjo į galvą, jog tokių šlykščių žmonių gali atsirasti. Pažangūs ukrainiečiai nusitarė, kad daugiau taip nebūtų.

Čia reikia atsiminti, kad tuos užpuolimus daro maža sauja dipuku, sukurstytų pagiežos sužėstų lyderių. Didžiuma dipukų, nežiūrint jų tvirto nusistatymo prieš pažangiečius politiniai, tokiu priemoniu neužgiria. Tad ta saujelė nacių nesudaro didesnės reikšmės. Jie negavo tinkamai į kailį tik dėl to, kad pažangiečiai nesitikėjo, jog tokių sugedusių žmonių tautiečių tarpe gali atsirasti.

Čia gali būti dalis plano neleisti naujiesiems arčiau susipažinti su senaisiais. Jie nori palaikyti įtemptą padėti kaip galint toliau. Pažangūs lietuviai, manydami, kad visi dipukai atsako už tokius puldinėjimus, galėtų tik jų troškimus patenkinti. Čia reikia dar pridėti, kad vargiai bent vienas klerikalų ir menševikų laikraštis leistų dipukams išsitarti, jeigu jie bandytų pasmerkti chuliganiškus užpuldinėjimus.

KAIP ANTANAS RŪKAS STEIGĖ RUSŲ TEATRĄ VILNIUJE.

Naujienose rašo ilgą "traktatą" tūlas Antanas Rūkas, kuris 1940 metais buvo Vilniuje ir, esant Lietuvoje jau tarybinei santvarkai, dirbo tarybinės vyriausybės pareigūnu. Jis per šešis mėnesius Lietuvos raštinėje ėjo pareigas teatrų tvarkymo komisaro.

Vilniuje tuomet lietuvių mažai tegyveno, todėl ir lietuviškų teatrų skaičius buvo mažytis, nežymus. Visa eilė teatrų buvo lenkų, taipgi du žydų teatrai. Rusų teatro Vilniuje nebuvo, nes esant Lietuvos sostinei lenkų okupuotai, pilsudskininkai negi skirs ten rusams teatrą; neskyrė lenkai teatro ir lietuviams.

Įsikūrus tarybinei santvarkai Vilniuje, rusai panoro turėti savo teatrą. Ar tai bloga? Tai žmoniška, gražu. Na ir jie kreipėsi pas Antaną Rūką, prašydami jo įkurti ten jiems teatrą. Bet Antanas Rūkas, kaip jis dabar pats prisipažįsta, dėjo didelių pastangų, kad rusų teatro ten nebūtų!

Bet kaip Rūkas tai darė? Jis visaip veidmainiavo: akyse jis pritarė rusams, bet už akių visaip kenkė ir sabotažavo teatro steigimo darbą.

Jis buvo nuvykes į Maskva, kalbėjosi ten Visasąjunginiame meno reikalų komitete tuo reikalu ir statė visokias kliutis, būk, girdi, rusų teatro esą negalima Vilniuje įsteigti.

Maskvoje jis kalbėjosi su Meno Reikalų direktoriaus pavaduotoju. Jo paties žodžiais:

> Pavaduotojas respublikinių teatrų reikalams pasisodino mane priešais, pastūmėjo man "tradicinį" arbatos stiklą, o jo sekretorė įsikūrė čia pat su bloknotu ir paišeliu rankose. Aš tuojau sumečiau, jog mūsų pokalbis bus stenografuojamas, ir perspėjau save kalbėti labai atsargiai, kad neprišnekėjus kokių nereikalingų dalykų.
>
> Po būtinųjų abipusio mandagumo žodžių aš lėtai, apsvarstydamas kiekvieną sakinį ėmiau dėstyti apie septyniolika šiokių ar tokių teatrų, tuo metu buvusių Lietuvoje, iš kurių tik septyni buvo lietuviški, trys žydiški, šeši grynai lenkiški, susispietę viename Vilniaus mieste, ir septynioliktasis, taip pat Vilniuje, mūsų vadinamas "babelio bokštu," kuris žadėjo vaidinti rusiškai, lenkiškai, žydiškai, lietuviškai, bet buvo užsiangažavęs tik vienu lenkišku ir vienu žydišku pastatymu.
>
> Mano kalba buvo ilga ir, tur būt, nuobodi, nes pavaduotojas teatrų reikalams lyg ir nelabai jos klausėsi. Tačiau sekretorė rūpestingai ir skubiai užrašinėjo kiekvieną mano žodį.

Matvt. pavaduotojas suprato Rūka, dėl to ir jo kalbos "nelabai klausėsi", bet visgi turėjo žmogus kantrybės išklausyti, o kantri stenografė — kalbai paimti.

Rūkas bandė kalbėti "kairiai" ir "plačiai," bandydamas nuduoti, būk jis labai pritarias tam sumanymui. Net ir pavaduotojas visgi netikėjo ir jam pasakė: "Jūs visai bolševiškiškai galvojate..." Tačiau, pavaduotojas klausė, kada Vilniuje bus įsteigtas rusų teatras? Rūkas atsakė: "mes patalpų... neturime."

Tuomet štai kas sekė:

> —Mes sąmatoj tokiam reikalui neturime pinigų.
>
> —Kreipkitės į Komisarų tarybą. Ji tokiam reikalui turi duoti lėšas. O kai jau teatras bus įrengtas, praneškite man. Tada žiūrėsime.

Šitaip pasikalbėjimą baigus uždariau Visasąjunginio meno reikalų komiteto pirmininko pavaduotojo respublikinių teatrų reikalams kabineto duris. Buvau priblokštas ir nusiminęs. Štai, prie ko privedė mano gudravimai!

Vadinasi, pavaduotojas manė, jog rusų teatro Vilniuje neatidarymas pareina ne dėl to, kad Rūkas nenori, bet iš to, kad nėra pinigų teatro pastatui įruošti. Šitaip sakė Rūkas. Jis melavo taip sakydamas ir jo melu pavaduotojas patikėjo. Bet nusimelavęs, Rūkas pamatė, jog pinigų galima gauti iš Komisarų Tarybos, tada nusigando.

Atsirado dar viena išeitis. Grįžęs Vilniun, Rūkas susirado "ekspertų" architektų, kurie jam padarė raštišką sąmatą, nurodydami, jog kaž kokios "Tempo" salės įruošimas, pritaikytas teatrui, lėšuosiąs net 3 milijonai rublių!

Tada Rūkas nuvyko į Kauną pas premjerą Gedvilą — Lietuvos vyriausybė tuomet dar buvo Kaune. Kai jis parodė Gedvilui projektą, pastarasis pasakė, jog vyriausybė neturi tiek pinigų ir del to negali trijų milijonų rublių dabar duoti.

"Visai gerai nusiteikęs važiavau iš Kauno į Vilniu. Mano planas nusisekė," rašo Rūkas. Vadinasi, rusų dramos teatro Vilniuje nebus!

Matot, kokia veidmainystė. Viešai kalbėjo už teatrą ir rodosi juo rūpinosi, o slapta savyje džiaugėsi, kad teatro nebus!

Tuomet jį, Rūką, pasikviete Vilniaus miesto komunistų partijos komiteto sekretorius Bartuška, —vis dėl to teatro. Rūkui teko kalbėtis teatro reikalu su Bartuškos pavaduotoju, besirupinančiu meno reikalais Vilniuje, Sitnikovu.

Sitnikovas Rūką pradėjo barti, sakydamas, kad jis, Rūkas, sabotažuoja rusu teatro atidaryma. Rūkas jam šitaip atšovė:

> —Prašau manęs nekolioti! Aš kol kas esu Lietuvos tarybų respublikos valdininkas! Manęs įžeidinėjimas yra visos Respublikos įžeidinėjimas. To, tamsta, teisės neturi! Jeigu tamstai kas neaišku, prašau klausti. Aš pasiruošęs paaiškinti, bet kolioti savęs neleisiu!
>
> Efektas buvo didelis. Draugas Sitnikovas, tur būt, niekada ir nepamanė, kad gali atsirasti žmogus, kuris išdrįs šitaip kirstis su tokiu visagaliu Vilniaus miesto ir meno valdytoju. Jis, kaip buvo akis įsmeigęs į mane, taip ir liko, nesuskubo pratarti nei žodžio...

Pasirodo, jog Sitnikovas gerai pažino Rūką, — žinojo, kad jis yra sabotažuotojas ir veidmainys, tačiau Rūkas, užuot prisiėmęs kaltę, pradėjo barti Sitnikovą, barti ir jam grūmoti.

Ką gi Antano Rūko "atsiminimai" parodo? Jie parodo tai, kad jis, kaip sakėme, buvo veidmainys, ir bailys: **nedrįso atsistoti ir, kaipo vyras pasakyti savo nuomonės,** kuri buvo prieš rusų teatro steigimą Vilniuje.

Antra, kad Rūkas, kaip pats pasisako, davė daug pipirų kom. vadovui Sitnikovui ir pastarasis, užuot toliau barėsis su Rūku, nusileido ir tylėjo.

Akiregyj to, kryžiokų spauda (ir tos pačios "Naujienos," kuriose Rūkas dabar savo išpažintį atlieka) nuolat plepa, būk komunistai vežą į Sibirą žmones be jokios kaltės. P-nas Rūkas, kuris sabotažavo teatro statybą ir aštriai išbarė komunistų vadovą, nebuvo už tai nei baustas, neigi kur nors išvežtas.

Nepaisant Rūko pastangų, rusų teatras Vilniuje vis tik įsikūrė. Rūkas dėl to "tiešijasi":

> "Dabar jis ten vaidina, bet ir telanko jį tik... vieni rusai."

Ną, ar tai stebūklas? Rusai aktoriai vaidina, rusai jį lanko. Tai juk parodo, kad rusai nėra tokie storžieviai, kokiais juos kryžiokai piešia. Vilniuje nėra rusų daug, o tačiau jie ten palaiko savo teatrą!

PASTABOS

Vengrijos valdžia pareiškė, kad industrinių planų vykinimui reikėsią apie pusės miliono naujų darbininkų.

Amerika turi arti šešių milionų bedarbių. Vadinasi, didelis perviršis. Todėl gal galėtų Vengrijai paskolinti?

Kinijos prezidentas — ne prezidentas, ar kaip ten jį pavadinus, ponas Li siūlosi kovoti prieš komunistus ir tokį pat, kaip jis, prezidentą — ne prezidentą, Čiang Kai-šeką. Bet už tai Washingtono administracija turi jam pavesti tą šimtą milionų dolerių, kurie yra paskirti Čiang Kai-šeko valdžiai.

Aš tikiu, kad Li, gavęs šimtą milionų dolerių ir sėdėdamas New Yorke, gali vesti "kovą" prieš komunistus ir Čiang Kai-šeką tol, kol tų pinigų jam ir jo bičiuliams užteks.

Floridoje eina smarki kova tarpe Smather ir senatoriaus Pepper. Abudu demokratai ir abudu kandidatai į senatorius sekamiems metams. Laike jų prakalbų būna ir šiokių-tokių įvykių.

Tūlas Fred Hunt, atvykęs iš Toledo, Ohio, laike senatoriaus Pepperio prakalbų, pradėjo lermą kelti. Policija jį suareštavo ir teisėjas nubaudė užsimokėti $25.00.

Bet kuomet lietuviški chuliganai užpuola mūsų prakalbas, tai policija ne tik jų neareštuoja, bet dar apsaugoja.

Miami tūlas Schultz vaikštinėjo palei demokratų raštinę su iškaba, ant kurios buvo užrašyta: "Kristus — komunistas, Smather — Judošius."

Policija jį areštavo ir paleido po $100 užstato iki teismo. Kaltina už įžeidimą, tik nepasako, kurį jis įžeidė: Kristų, pavadindamas komunistu ar Smather, pavadindamas Judošium?

Maskvoje numirė Aleksandras Petuchovas, 40 m. amžiaus. Komunistų Partijos centro komiteto narys.

Dabar vėl geltonoji spauda apkaltins Staliną už jo mirtį.

Anglijos valdžia praneša, kad, pradedant su 1 d. balandžio, atominės energijos eksperimentavimui išlaidos per dvylika mėnesių pasieksią $171,760,000.

Tai neperdaugiausia. J. A. V. gyventojai lengvai padengs tas išlaidas savo taksomis, o jeigu trūktų, tai prezidentas Trumanas pareikalaus didesnių taksų.

Iš Municho praneša, kad Amerikos okupacinės valdžios agentams pavyko surasti Herman Goeringo slėptuvę, kurioje rasta apie miliono dolerių vertės visokių brangenybių.

Ne be reikalo naciai savo priešų net ir auksinius dantis išlupinėjo, kad susikrovus milionus.

Ispanijos diktatorius Franko pranešė, kad ir jo širdis esanti "katalikiška," nes šie metai esą šventi ir jis paliuosuosiąs apie tryliką tūkstančių civilių prasikaltėlių.

Bet dėl tų, kurie kovojo prieš jį, kaipo diktatorių, jo širdis pasilieka žvėriška.

Senatorius McCarthy apšaukė Lattimore vyriausiu Sovietų Sąjungos šnipu. Lattimore pareiškė, kad trauks McCarthy teisman, kaipo kriminalį šmeižiką.

Dabar įstatų "žinovai" rausiasi juose, kaip kiaulės bulvėse, ir aiškina, kad senatoriai ir kongresmanai galį bile ką apšmeižti ir jų negalima esą už tai teisman traukti.

Jeigu taip, tai galima laukti, kad tokie McCarthy ir prezidentą Trumaną apšauks vyriausiu Sovietų Sąjungos šnipu, nes už tai bausmės nebus.

Sen. McCarthy pranešė, kad jis kvies vyriausiu liūdininku prieš Lattimore parsidavėlį Budenz, kuris įrodysiąs, kad Lattimore esąs vyriausias Sovietų Sąjungos šnipas.

Budenz neseniai priėmė katalikų "vierą" ir dabar galės eiti Judošiaus pėdomis, nes per šiuos šventuosius metus popiežius apvalys jį nuo visokių nuodėmių, nuo "kreivų" liūdijimų.

"Miami Herald," rašydamas apie kritikas, kurios dabar pilasi ant Achesono biednos galvos, sako, kad visgi mūsų valdžios "dryžuotose kelnėse" yra kas nors "pūvančio."

Jeigu taip "Heraldo" redaktoriai mano, tai laike rinkimų tas "dryžuotas kelnes" turėtų pavesti Wallace, o jis pasistengs jas išvalyti ir gerai išvėdinti; tuomet jos nedvoks.

New Yorko gamtos muziejaus administracija apdovanojo buvusį prezidentą Herbert Hooverį už jo

(Tąsa 3-čiame pusl.)

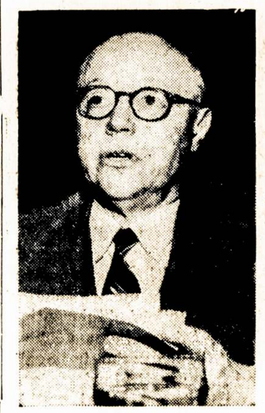

Darbininkams kryžiaus — Taft - Hartley įstatymo — tėvas senatorius Taftas norėtų dar skaudesnio botago ir dar aukštesnės pozicijos, iš kurios galėtų geriau tuo botagu kirsti — jis norėtų tapti prezidentu. Jis atsieks to ir visuotino diktatoriaus sosto, jeigu Amerikos darbo žmonės leisis ir toliau viršininkėlių skaldomi į frakcijas ir frakcijėles.

KUNIGAS PABĖGO NUO KUNIGO

Rašo V. Globičius

Prieš pirmąjį pasaulinį karą teko man pagyventi nedideliame, bet pramoningame miestelyje vidurvakarinėj valstijoj. Ten buvo minkštosios anglies kasyklos ir nemažai kitokių išdirbysčių, tad ir su darbais nebuvo trūkumų. Lietuvių gyventojų ten buvo 22 šeimos ir, rodos, virš tuzino nevedusių vyrų.

Gyvenimas ten buvo pakenčiamas ir tarpe lietuvių, nors pasidalinimas mintyse buvo skirtingas, bet draugiškumas ir santaika buvo kuo geriausi. Pažangieji didžiumoj skaitydavo "Keleivį." Vėliau, susiorganizavus SLA kuopai, ateidavo "Tėvynė." Reikia pripažinti, kad "Tėvynė," kada jos redaktorium buvo Račkauskas, buvo laisvamaniškas ir pažangus laikraštis ir mažai kuom idėjiniais klausimais skyrėsi nuo "Keleivio." "Tėvynė" davė gerą pradžią tiems, kurie norėjo šviestis ir ieškojo išeities atsipalaiduoti nuo visokių prietarų.

"Keleivis" tais laikais taipgi buvo neblogas laikraštis. Visais atžvilgiais skyrėsi nuo šiandieninio "Keleivio." Man tada esant jaunuoliu, geriausiai patikdavo "Keleivyje" dedami Maikio su Tėvu pasikalbėjimai ir jų atvaizdai. Maikis vaizduojamas jaunu su socialistinėmis pažiūromis išmintingu vyruku. Jis visuomet sukirsdavo savo tėvą, kuris būdavo vaizduojamas lyg koksai kerėpla, tamsus religinis fanatikas, vyčių generolas.

Mes, kurie dagyvenome iki šių dienų ir gerai pažįstame "Keleivio" politiką, tai sutinkame atiduoti garbę vyčių generolui Maikio Tėvui už jo tokią ištvermę. Per nenuolaidžią kovą jam pavyko iškrapštyti iš jo sūnaus Maikio ir viso "Keleivio" štabo galvų bent kada turėtas laisvamaniškumo ar socialistines idėjas. Dabartiniu laiku kaip Maikis, taip ir visas štabas sušilę kovoja prieš tas idėjas, už kurias seniau rašydavo ir agituodavo.

Kaip skaitytojas patėmijo, kad ir senoje praeityje ir tokioje mažoje lietuvių kolonijoje buvo šis tas veikiama pažangiam judėjimui tarpe naujai čion atvykusių lietuvių. Bet turiu prisipažinti, kad didesnę dalis ten gyvenusių vyrų, dar daugiau iš moterų, buvo tikintieji. Tikintieji eidavo į vietinę amerikonų bažnyčią. Bet didžiausia bėda, kad jie nemokėjo anglų kalbos ir neturėjo kur "išsispaviedoti." Na, o sugriešyti visaip pasitaikydavo.

Ten vienoje lietuvių šeimoje su labai žemaitišku akcentu gyveno vyriškis Juozapas. Pavardės neatmenu. Juozapas sakydavo paeinąs iš bajorų kilmės. Jis buvo tikintis. Ir jis gerbdavo lenkus ir mylėjo lenkiškai kalbėti. Jam sykį išvykus į kitą miestą, teko susipažinti su kokiu ten lenkiškai kalbančiu kunigu. Jis užsiprašė tą kunigą, kad atvyktų į mūsų miestelį "išspaviedoti" lietuvius.

Kunigas užkvietimą priėmė ir greitai ten atvyko. Jis Juozapo vedžiojamas perėjo per visas lietuvių stubas pasiaiškindamas, kad jis galįs jiems patarnauti. Bet daug priešinosi, ba jie nemokėjo lenkiškos kalbos. Tad buvo aiškinama, kad kunigas esąs lietuvis, bet kadangi jam tekę per daug metų gyventi Lenkijoj klioštoriuj, tai pamiršęs lietuviškai. Bet jis sakė suprantąs lietuviškai ir galįs juos išklausyti.

Kunigui gavus daugelio sutikimą, jis su Juozapo pagalba pasisamdė tuščią namą, įsitaisė altorių, susikvietė tikinčiuosius, atlaikė mišias ir "išspaviedojo." Nekurie besivadiną socialistais taipgi atliko tas pareigas. Ilgasai Jonas, kurio pavardės irgi neatmenu, argumentavo, kad kuris neina išpažinties, tai negali būti geru socialistu.

Kunigas, išsikolektavęs, kas jam, Dievui ir bažnyčiai priklauso, išvažiavo.

Metams prabėgus, tas pats kunigas vėl atvyko. Taip pat susišaukė visus ir laikė mišias. Prie mišių patarnavo Juozapas ir ilgasai Jonas. Tik šį sykį įvyko koki tai neaiškumai, ką ilgasai Jonas išplepėjo. Būk laike mišių buvo pamiršta turėti mišiauno vyno. Kunigui paklausus, buvo paaiškinta, kad neturi. Tada kunigas paklausė, ką jie daugiau turi. Juozapas atnešė bonką degtinės, ir kunigas lenkiškai sakė: "To všistko jedna, daice i vodka." Greitai kalbos pasklido, kad kunigas, vietoj vyno, gėrė per mišias "šnapsą." Atsirado daug abejonių, ar jis yra tikras kunigas. Bet greitai į tai įsiterpė Juozapas ir ėmė aiškinti, kad laike mišių, nors tai būtų ir vanduo, vis vien pasikeičia į kraują. Jis juos dar ramino taip, kad kunigas yra klioštorininkas, todėl jis galįs nuodėmes geriau išrišti už paprastą kunigą.

Bet kalbos taip plačiai pasklido, kad pasiekė ausį vietinės parapijos kunigo.

Kadangi viskas su viena diena kuniguį nepavyko atlikti ,tai paliepė visiems susirinkti kitą dieną. Ant rytojaus susirinkusiems ir beklausant mišių, staiga įvyksta kas tokio keisto. Moterys persigąsta! Kunigas pabėgo nuo altoriaus laukan pro šonines duris! Žmonės atsigrįžta ir žiūri, kad tarpe durų stovi su lazda rankoj kitas kunigas. Tai buvo vietinės parapijos senis airys kunigas. Jam sužinojus, kad lietuvius "išspaviedoti" atvykęs kunigas, yra abejotinas, jis atėjo pasiteirauti.

Senis kunigas apibarė ten susirinkusius už jų tokį neatsargumą ir silpnybes. Jis liepė jiems susirasti tikrą lietuvį kunigą ir parsikviesti į jo bažnyčią, o tik tokiu būdu, sakė, galėsite atsipalaiduoti nuo savo nudėmių.

Po tokio nemalonaus įvykio mūsų Juozapas per tūlą laiką net bijojo su lietuviais susitikti. Bet įkarščiui atvėsus, jis ir vėl ateidavo į ten esančią lietuvių užeigą. Jis labiausiai išmetinėjo pats sau už tokį jo neapdairumą ir visaip plūdo apgaviką kunigą.

Akron, Ohio

Balandžio 10 d. čionai tapo palaidotas Juozas Bakalas. Velionis buvo 1-mojo pasaulinio karo veteranas. Sugrįžęs iš karo visą laiką išgyveno Akrone. Prigulėjo visą laiką prie progresyvių organizacijų, buvo skaitytojas ir uolus rėmėjas mūsų spaudos —dienraščių Vilnies ir Laisvės. Todėl jo likusi gyvenimo draugė Adelė jo pagarbai paaukavo abiems dienraščiams po $10.

Palydėti į kapus susirinko labai skaitlinga minia žmonių. Gerokas skaičius palydovų buvo rusai, nes velionis prigulėjo ir prie rusų pažangių organizacijų ir IWO. Apie desėtkas draugų ir draugių palydėti atvažiavo iš Clevelando. Jų tarpe ir drg. J. Žebrys, kuris išlydint iš koplyčios pasakė tinkamą kalbą, o ant kapų pasakė kalbą vienas iš rusų. Nuo kapų grįžtant visi palydovai (apie 75 mašinos) buvo pakviesti sustoti tam paruoštoje svetainėje, kur buvo visi draugiškai priimti ir pavaišinti. Apie porą valandų praleidę draugiškuose pokalbiuose svečiai išsiskirstė namų link. Tikiu, jog kiti Akrono draugai nors ir kiek vėliau parašys smulkiau, išsamiau apie velionio Juozo Bakalo gyvenimą ir nuveiktus visuomeninius darbus.

Palydovas.

Atėjęs senatinės komisijos posėdin, Owen Lattimore (prie garsiakalbio) pasmerkė jam primetamą "šnipavimą Sovietams" kaipo "piktus melus," iškeltus prieš jį republikono senatoriaus Joseph McCarthy iš Wisconsin.

A. J. V. Konstitucija, religija, padorumas ir žmoniškumas

Šioje šalyje sutelpa skirtingų tautybių žmonės, turinti savo kalbas ir įvairius dialektus. Jie suvažiuoja iš viso pasaulio kampų, turi visokius religiškus įsitikinimus, ir savotiškus papročius. Iš viso apie du šimtai skirtingų religijinių tikėjimų randasi šioje šalyje.

Didžiausiu faktoriumi pasilieka krikščionys. Jį sudaro protestonų tikėjimo visos sektos, kurių yra gana daug po visą šalį, ir kurių narių priskaitoma iki apie trisdešimt penki milijonai. Romos katalikų yra apie dvidešimt vienas milijonas gyventojų. Stačiatikių (ortodoksų) tikėjimas, kuris daugiausia apima rusus ir graikus, irgi turi kelioliką milijonų pasekėjų. Paskui seka žydų tikyba, mahometų, budistų ir kitų tikybų sektos, kurios apima mažesnes žmonių grupes.

Visų tikėjimų vadovybės prisitaiko prie Jungtinių Valstijų Konstitucijos ir visų įstatymų, kadangi Konstitucija visoms tikyboms užtikrina pilną liuosybę. Gali garbinti savo dievus, kaip kas išmano. Visų tikybų religiški vadai žino tai, jog šioje šalyje religija yra atskirta nuo valstybės. Tas duoda suprasti, kad nė viena religiška sekta neturi tiesos įeiti į politinį judėjimą šalies valdyme. Vienok Romos katalikų sekta bandė tai atsiekti.

Tie, kurie netiki į mano paduotus faktus, malonėkit perskaityti knygą "Popiežiaus šešėlis," parašytą p. Williams. Perskaitęs minėtą knygą maniau, kad jos autorius, neapkęsdamas katalikų, vietomis perdėjo. Bet kada įvyko šios šalies prezidentiniai rinkimai, 1928 metais, tą viską patvirtino. Paskui dasiprotėjau, jog tas žmogus rašė teisybę.

Tuomet buvo žymesni du kandidatai prezidento vietai: p. H. Hooveris, atstovaująs republikonus, ir p. Al Smithas, atstovaująs demokratus. Visi gerai žinojo, kad Al Smithas buvo geresnis kaipo žmogus, bet H. Hooveris likosi išrinktas prezidento vietai. Na, gal ne vienas paklaus, kodėl taip įvyko? Turėjo būti stambi priežastis!

Amerikos piliečiai žinojo, jog už Al Smithą stovėjo Vatikano agentai, ir visos katalikų bažnyčios rėmė jį. Bet didžiuma balsuotojų padavė savo balsus už p. H. Hooverį. Amerikos žmonės nusprendė neprileisti Vatikanui valdyti šią šalį, neleisti popiežiui įkelti koją į Washingtoną.

Tuomet Romos katalikų buvo tiktai dvidešimts vienas milijonas. Pasidaro iš viso apie penkiolika nuošimčių visos šalies gyventojų. Bet turėjo drąsos eiti į politiką ir bandė pasigrobti visos šalies vairą. Jeigu būtų pavykę tai atsiekti, būtų valdę taip, kaip šventasis Tėvas jiems įsako iš Vatikano.

Negana to, jog jie turi daug katalikiškų mokyklų po savo vadovyste; yra daug vidurinių mokyklų, kolegijų ir universitetų, kuriuos jie kontroliuoja, bet jie nori veikti ir politikoje. Tai jėzuitiškos priemonės, kurias panaudoja visų tautybių katalikų kunigai. Suprantama, paprasti parapijonai ir jų davatkos to nežino, jie mano, kad viskas yra daroma dėl Dievo garbės, dėl prasikaltusių dūšelių išganymo.

Visokių tautybių katalikų kunigai elgiasi sulyg popiežiaus įsakymų, bet lietuviškieji, atrodo, visus pralenkia šitame klausime. Jie pasiekia patį kraštutiniškumą, o kai kada išeina iš savo ribų, pavartodami labai prastus žygius. Kur argumentu negali atsiekti savo tikslo, ten pavartoja fizinę spėką; kur nepajėgia nuveikti su teisybe, ten panaudoja gudrią suktybę ir melagystę.

Jie patys išmokina žmones brutališkumo ir labai prasto apsiėjimo. O kada šalies valdžia pereina į kitas rankas ir jiems patiems tenka paragauti tokio žiauraus pasielgimo, tada jie rėkia, kaip tik išmano, sakydami, kad juos užpuola. Niekas bereikalingai jų neužpuola. Tai aiškiai parodo Lietuvoje, Lenkijoje, Austrijoje, Vengrijoje, Čechoslovakijoje, Rumunijoje ir Bulgarijoje. Tenai tikintieji žmonės ir jų kunigai, kaip buvo, taip ir tebėra, niekas jų iš tų šalių neveja. Kapitalistinėse valstybėse, kur jų randasi, gąsdina žmones, šaukdami: "jeigu mes jų nesunaikinsime, tai jie mus."

Lietuvių katalikų kunigai bando sukelti savo parapijonus prieš progresyvius žmones. Didžiuma parapijonų, patys būdami darbininkais, jų nenori klausyti, tai čia sulošia rolę vėliau atvykusieji į šią šalį lietuviai. Jų yra visokių: prasikaltusių ir neprasikaltusių. Jie save vadina tremtiniais, tačiau geriau pritiktų vadinti juos pabėgėliais, nes jų niekas netrėmė, jie patys apleido savo šalį.

Didelė didžiuma jų yra Romos katalikų tikėjimo išpažintojais ir, atvykę į šią šalį, eina į lietuviškas bažnyčias. Tūli kunigai žino, kad tarpe vėliau atvykusių lietuvių yra tikrų kriminalistų arba govėdiško tipo gaivalų. Kai kur jie sumaišo vietinius gengsterius su ateiviais kriminalistais ir pasiunčia juos prieš progresyvius, kad juos užpultų, pikietuotų ir ardytų jų susirinkimus. Bet užmiršta paklausti patys savęs, kaip tas patiktų jiems, jeigu kas su jais taip pasielgtu?

Tiesa, ne vieni kunigai taip pasielgia, organizuodami tokius žmones, jiems padeda kai kurie tautininkai ir socialdemokratai. Tarpe lietuvių randasi tokių žmonių, kurie atsižymėję juodais darbais. Jiems apsukti, pameluoti, tai tik nepaduok. O dabar atvyksta čionai naujų emigrantų, jų tarpe galima rasti visokio plauko žmonių, tai kur tau jie iškentės nesusitepę savo rankų.

Neteisinga sakyti, jog jie visi taip pasielgia. Yra gerų žmonių pas tautininkus, socialistus ir pačius kunigus, kurie rimtai argumentuoja bile klausime. Jie žino, jog gyvena antroj pusėj dvidešimto šimtmečio ir tarpe civilizuotų žmonių.

Šiandien politiškos partijos arba religiškos sektos gali būti mažos ir negalingos, rytoj jos gali sustiprėti ir likti skaitlingomis nariais. Todėl nėra gerai perdaug išsišokti ir likti kraštutiniu pamišėliu.

S. B.

Maskva. — Soči srityje, Sovietų Sąjungoje, pernai buvo keturis kartus daugiau arbatos užauginta, negu pirmkariniais 1940 metais.

RIO GRANDE VALLEY, TEXAS

Rašau ne tam, kad tas paliestų čia gyvenančius, bet kad ateityje tas gali būti kam naudinga.

Keturi mėnesiai atgal aš jau ketvirtai žiemai buvau čionai atvykęs praleisti žiemos šalčius ir pagerinti savo sveikatą. Ir labai gerai jaučiuosi išsidegines karštuose Texas saulės spinduliuose.

Oras praėjusią žiemą buvo labai gražus, per keturis mėnesius tris sykius šiltas lietus palijo. Kas dieną vis saulutė kaitina, būdavo lig 96 laipsnių šilimos. Naktimis oras atvėsta lig 65 laipsnių, taip, kad galima naktimis gerai išsimiegoti. Ir visados vėjelis pučia nuo Gulf of Mexico.

Teisybė, per tą laiką turėjau biskį ir nuobodumo. Kada negavome Laisvės, vakarai pasidarė labai ilgi ir nuobodūs. Bet kai gauni Laisvukę, atsisėdęs po grapefruit pasiskaitai, matai, kas dedasi pasaulyje. Skaitai, kad vieni trokšta vandens, negali nė apsiskusti; kiti šala, nėra anglies, o aš sėdžiu po medeliu, pavėsyje, ir mislinu: Kodėl taip yra? Rodos, juk vandens jau galima būtų turėti ligvaliai. Ir su kūru taipgi, rodos, kad būtų tvarka, galėtų būti užtikrintai užtektinai vargšams darbininkams kūro per šalčius.

Taigi, matote, tas ir priverčia ieškoti ko nors dėl geresnio gyvenimo, kur sveikesnis klimatas, pigesnis pragyvenimas. Čionai vandens pakankamai šilto ir šalto. Anglies nereikia, nes saulutė apšildo visus. Gasas pigus dėl pasidarymo valgio. Drapanų šiltų nereikia. Ir daktarui bilų nereikia mokėti, kaip aš ketveri metai atgal mokėdavau.

Atvažiavęs į Rio Grande Valley, buvau apie jį parašęs Laisvėje. Aplaikiau daug laiškų ,su visokiais klausimais. Vieni klausė, kaip greitai galima tapti turtingu; antri — ar galima turėti gerus laikus. Bet daugiausia laiškų gavau nuo tų, kurių sveikata pakrikusi. Visiems atsakiau pagal savo patyrimą, labiausiai, sveikatos atžvilgiu. Bet asmeniškai nei vienas neatvažiavo . Tiktai draugai Navickai buvo atvažiavę iš San Antonio, Texas.

Navickai ten gyvena jau penkeri metai. Iš amato jis yra barberys. Labai malonūs žmonės. Sako, kad neblogai gyvena. Turi pasipirkę didelę stubą ir iš rendų gali pragyventi. Juos pavažinėjau po Valley, apžiūrėjome ir mano Citrus Grove. Ir jiems labai patiko Valley, nes maži miestukai, nėra didelio susigrūdimo, dėl ramaus gyvenimo labai patogu. Navickienė man sakė esanti labai išsiilgusi lietuvių. Sako, viskas jai patinka, kad tik būtų nors keletas lietuviškų šeimynų.

Taigi ir aš daug sykių pamislinau: kodėl lietuviai čionai neapsigyvena? Čionai yra daug lenkų ir labai stambūs ūkininkai, bet lietuvių neteko susitikti. Man atrodo, kad geram ūkininkui čionai geriau ūkininkauti, kaip "nortuose," nes čionai gali tris kartus per metus turėti įplaukas iš ūkio. Nereikia didelių pastatų galvijams, nes visuomet ant laukų ganosi. Jeigu labai sausa, tai yra įtaisyta aplaistymui laukų. Ir viskas labai gražiai auga.

Taipgi yra ir biznių, mažų ir didelių, kas ką myli. Ir kai kada pasitaiko už nedidelę kainą nupirkti. Žiemos laiku suvažiuoja daug turistų ir kas metai po daugiau.

Žiema jau baigėsi, atėjo pavasaris ,prižadėdamas geresnį gyvenimą vargšams, katrie bėgiojo su maišiukais anglies ieškodami, nežiūrint, kiek kainuoja. Bet tas viskas greitai prabėgs ir vėl žiemužė, šaltas oras, snegas ateis. Ir vėl gyvenimo sąlygos pasidaro sunkesnės pagyvenusiems žmonėms. Taip pasunkėja, kad ne vienas pabaigia savo gyvenimo dienas bekasdamas sniegą. Bet, katras išgali, gali to visko išvengti. Pavažiavus į šiltesnius kraštus, praleisite žiemą kaitindamiesi saulutėje, po visokiomis žydinčiomis gėlėmis. Ir užmiršite apie anglis ir sniego kasimą. Tam patogi vieta yra Rio Grande Valley, Tex.

Jeigu kas iš draugų norėtumėt daugiau apie Valley dasižinoti dėl ateinančios žiemos sezono ar abelnai dėl gyvenimo ir sąlygų šiltame krašte, čionai, galite kreiptis pas mane laiškais arba asmeniškai, žemiau paduotu antrašu, kur aš vėl per vasarą gyvensiu.

Širdingai esu dėkingas laisviečiams, kad man siuntinėjote laikraštį Laisvę. Yra labai linksma gauti laikraštį ir žinoti, kas kur dedasi. Ir širdingai dėkavoju draugams, kurie man daug laiškų prisiuntė ir suteikė daug žinių apie "nortus." Aš turėjau neblogas įplaukas iš savo Citrus Grove, už taigi pasiunčiau Laisvei dovaną $5.

Anthony J. Oslen.
Glen Edith Hotel
Webster, N. Y.

Pastabos

(Tąsa nuo 2-ro pusl.)

"žmoniškumą ir valstybinį veiklumą."

Ir verta! Kuomet jis prezidentavo, tai dėka jo "žmoniškumui ir valstybiniam veiklumui" visuose išmatų laukuose pridygo taip vadinami 'hooveriniai miestai.' Tik Rooseveltui prezidentaujant pasielgta "nežmoniškai," nes visi tie miestai tapo išnaikinti.

Los Angeles ligoninės daktarai paskelbė, kad ten daugelis alkoholikų parduoda puskvortę savo kraujo už $4.00 ir paskui už tuos pinigus perka degtinę.

Išrodo, jie daro gerą biznį. Parduoda puskvortę kraujo už $4.00 ir už tą sumą gauna kvortą degtinės. Turi kuo ir kraują "atpildyti" ir dar lieka užsigerti.

Keleivis džiūgauja, kad dabar Graikijoje esanti išrinkta tikrai "demokratinė" valdžia ir kad rinkimai buvę tikrai laisvi ir demokratiški.

Tokia demokratija, kokia dabar yra Graikijoje, ir peklon kelias grįstas, kuriuomi gali keliauti net ir Maikio tėvas.

Naujienų redaktorius P. Grigaitis smerkia A. Bimbą, kad jis rašo, jog dipukai jį norėjo nulinčiuoti. Juk, girdi, jį tik sumušė.

Aš pilnai pritariu Grigaičiui. A. Bimba galėjo taip rašyti tik tuomet, kuomet jį būtų nulinčiavę ir apie jo lavoną būtų graborius besidarbavęs.

V. Paukštys.

Elektrinės Statyba

Sparčiai vyksta Obelių elektrinės atstatymas. P. Smalinsko vadovaujami statybininkai ir montuotojai įsipareigojo visus darbus baigti iki gruodžio 21 dienos.

Šviesą gaus miestelis, tarybinis ūkis ir "Naujojo gyvenimo" žemės ūkio artelė.

KALVIO IGNOTO TEISYBĖ

3-21-50 **APYSAKA** —21—

Parašė A. GUDAITIS—GUZEVIČIUS

(Tąsa)

Kas tą žmogystą suims arba priduos tokių žinių, kuriomis vaduojantis bus galima jis suimti, tas gaus atlyginimą iš viso ligi 5.000 *markių*. Perskaitęs tai, Ignotas pašiaušė ūsus:

—Tegul jie dabar papučia man į nosį!

* * *

Šatekšnos krantu, krūmais Ignotas priėjo lentpiūvę Panemunėlio pakraštyje ir sustojo apsižiūrėti.

Eglių gaurai bangomis kėlėsi nuo krantų pagal šlaito pakopas. Štai, viena viršūnių rikiuotė, aukščiau — kita, dar aukščiau — trečia. Gateris dirbo labai trankiai. Po visą slėnį aidėjo kelis kartus atposmuojamas jo skubrus ir žiaurus niurzgesys.

Ten slėnyje viskas buvo kaip ant delno. Kelios rikės vežimų, kaip seniau turgavietėj, stovėjo iškeltomis ienomis prie lentpiūvės tvoros. Nedidelė pastogė, tiesiog ant stulpų užkelta, be jokių sienelių; viršum jos — ilgas ir smailas lokomobilio kaminas, rūkantis pilką, žemai pakibusį, beviltiškai niūrų rudens dangų. O toliau — visu keliu į stotį, tarsi skruzdės su šiaudgaliais, — mažyčiai arkliukai ir jų velkami didžiuliai rąstai. Kitoj pusėj, arčiau miško — du dideli barakai, permatomų, spygliuotų užtvarų apjuosti.

— Ką gi, vyručiai ,nueikit apsidairytų, kaip juos paimt, — įsakė Ignotas.

— Tau, Čiobry, teks ubagu pasiversti, o tu, Jurgi, iš paskos eisi. Kaip šaltyšiaus vaikas: kepurė ant šono, vytelė rankoj, cigaretas dantys! Žodžiu, — kaip žinai...

Pavakry sugrįžę, žvalgai išdėstė, kur stovi sargyba, kada ateina pamaina, kiek suvaryta pastočių... Jurgio žinios buvo gana smulkios:

— Miškavežiai pastotinykai šamarliaku išsiperka. Sargyba geria, kaip per užugavas. Ir naktim miestely geria vokiečiai. O barakuos ne plienčikai, tik civilgfang — iš Lietuvos, iš Vilnijos. Koks šimtas puikų (bernų), ne daugiau.

Veikimo planas buvo sudarytas visų bendrai: Jurgio penketukui — pradėti puolimą tiesiog prieš barakų sargybą; Ignoto penketukui — padegti lentpiūvę; Čiobrio žmonėms — apsupti pastotininkus ir neišleisti nė vieno vežimo, o Namiejūnui su likusiais vyrais — saugoti kelią.

Vos ėmė tirštėti sutemos, vokiečiai parsivarė į stovyklą miško kirtėjus, paskui sustabdė gaterį.

Pasislėpę ožekšnio krūmuose prie lentpiūvės, žvalgai pelėdos balsu pranešė apie sargybos pamainą, ir Ignotas neskubėdamas vieną po kito išsiuntė vyrus į jų vietas.

Prišliaužęs prie sargybos būstinės, Kirstukas sviedė vidun granatą. Tik trinktelėjo, ir nudardėjo, nuriedėjo aidu per visą slėnį sprogimas.

Aplink barakus, kaip pakliuvo, pabiro šūviai, pakilo šauksmai.

Įsiliepsnojo lentpiūvė. Siaubo apimti pastotininkai grūmėsi su šėlstančiais, tarp braškančių ienu piestu šokančiais arkliais.

Barakų laužyti nereikėjo: belaisviai išsiveržė, griūdami į lauką drauge su durimis. Daugelis puolė bučiuotis su Ignoto vyrais, o jis supyko:

— Tik paskum! Paskum! Susrinkt tuoj vokiečių ginklai! Nėr kada bučiuotis!...

Daugelis išvaduotųjų — beūsiai paaugliai, pametę galvas, būtų bėgę į rytus tiesiausia kryptimi, bet Ignotas sulaikė:

— Prispirs jum prie pelkių, ir prasmegstat klampynėj! Dumkit Salagirin, o toliau — duosis matyt!-...

Tekini subėgo prie arklių, susimetė, sugriuvo į vežimus ir, kiek tik galėdami, varė arklius per naktį, kad suspėtų bent per dešimtį varstų pasitraukti nuo Panemunėlio.

Nuostabi žmonių veislė pasireiškė tomis ugningomis dienomis didžiųjų karo ir pokarinių sukrėtimų sūkuryje! Ir Ignotas, ir Čiobrys, ir Namiejūnas, ir kiti draugai turėjo šeimas, artimuosius, turėjo kiekvienas kokį amatą ar verslą, tapusį būtina gyvenimo dalimi, o, štai, — blaškėsi, kaip nepritapėliai, kas dieną, kas valandą statydami pavojun savo galvas, naikino okupantų stovyklas, siaubė jų pakalikus ir samdinius, nenurimdami nei po didžiausiųjų kirstynių, nei po sunkiausiųjų vargų!

Kiekvieną išlaisvintųjų grupelę Ignotas pats asmeniškai paagituodavo. Atsistoja jų viduryje ir dėsto:

— Jūs, vyrai, iš pražūties nagų ištraukti! Ar jūs žinot, kas jum liuosybę grąžino? Kokia partija už jūsų liuosybę, už teisybę eina? Ar jum girdėtas kada toks vardas: Leninas? Jis visų didžiausias žmonių draugas! Tai vot, kas jis toks yra. To jum niekaip negalima dabar užmiršt! Visą gyvenimą atsiminkit!

Visoje šiaurės rytų srityje nuskambėjo Ignoto darbai. Ir, "Armee-Ober-Komando 8" įsakymu, visose tos srities apylinkėse buvo pagreitintas medžių ir krūmų iškirtimas pakelėse.

Ignoto partizanai išmokė pagirių kaimus statyti piemenų sargybas kalneliuose ir nekaltais vaikiškais ženklais iš tolo skelbti kaimui apie artėjantį vokiečių plėšikų antpuolį. Tai jie išmokė nekęsti engėjų veiksminga, kovinga neapykanta. Tai jie skelbė tą neapykantą Jurgio Kirstuko dainon sudėtais žodžiais apie tuos, kurie "pro nosį karkia" ir kuriems "už šunį reik mokėt šešiolika markių," kurie verčia, kepurę nusiėmus, ligi žemės lenktis, beržiniais vėzdais muša seną — mažą, niekina moteris, žudo jaunuomenę, arba marina badu "cvangdarbiuose."

Partizano Ignoto vyrai išmokė Lietuvos darbo žmones iš tų pat vokiečių įsigytus ilgavamzdžius šautuvus priderinti naminei kovai prieš engėjus ir pasiekė to, kad vokiečiai nebedrįso laisvai jodinėti Lietuvos keliais, vieškeliais, kol per dešimt sieksnių abipus kelio neiškapoti medžiai ir krūmai.

Amžinu paminklu bevardžiams tų dienų laisvės kovotojams liko daina:

Vokiečiam smaili pakaušiai,
Negal greitai joti, —
Šali kelio medžiam šakas
Liepė nukapoti ...

7

Ne visada ten rūksta, kur dega.

Kartą vežiojęs grūdus į miestelį Deksnys sugrįžo vėlai naktį. Parsivedęs Derešių daubutėn, kone klūpsčią įbruko į žemą žabinį gurbelį, pastūmė šalin prišokusią prie jo ožką ir nuėjo daržinėlėn pašaro. Ir čia, pešiodamas šieną, jis netikėtai užgavo ranką į kažkokį kietą iš šieno styrintį daiktą.

— Ar velnias gi čia, brač?

Apčiupinėjo atsikišusį batą ir trūktelėjo už kojos kažką gulintį šiene.

Pažadintasis smarkiai sukeikė kimiu balsu, subraškino šautuvo spyną, bet tuoj atlyžo:

— Taip tu man išgąsdink! Kad būč pliekęs tau iš tos bailės, — net velniai sukrioktų! Gerai, kad pažinau iš to "brač, brač."

Balsas buvo Gendvilio vaiko, bėglio Mataušo: kimus ir atgrubęs, nors ir jaunas.

— A, ko gi tu čia stimpi? — užpuolė jį Deksnys. — Eik gi gryčion. Seniai jau būtum išmiegojęs... Nerakinam gi durų...

Ne kažin kaip galėjo svečias įsitaisyti Deksnio troboje. Kas tiktai bėdos verčiamas apsinakvodavo pas Deksnį, vis guldavo ant šieno žabinėje, visų vėjų pučiamoje, sukrypusioje daržinėlėje.

Bet spalio mėnesio naktys buvo jau visai žvarbios.

— Negi vasara, — murmėjo Deksnys. — Ko čia stimpi? Eik vidun.

Drebėdamas nuo šalčio, mieguistas Gendviliukas išlindo iš daržinėlės ir vis tūpčiojo kieme, laikydamas rankose paruoštą šauti ginklą, iki Deksnys paliuobė arklį.

Rugeliuose Mataušas tesilankydavo tik naktimis, nepaleisdamas iš rankų nukirptavamzdžio. Šį kartą jam nepavyko pasiekti tėvo trobos: sėlindamas kaimo pakluonėmis, jis užšoko ant paties seniūno Laužadžio, buvo priverstas paskubomis sukeisti pėdsakus ir, neturėdamas kur dingti, įlindo Deksnio daržinėlėn.

Dr. S. Matulionis

Iš kur kilęs žmogus

(Tąsa)

Bendrai imant, palyginimas sinantropo žymių su pitekantropu liudyja artimumą pitekantropo su sinantropu. Tačiaus nežiūrint didelio panašumo yra ir kai kuris skirtas. Pas sinantropą kakta labiaus išlenkta, galvos kaušas platesnis, o momens kaulų gubriai labiaus atsikišę. Sąryšyj su šituomi galima daleisti, kad sinantropo galvos talpa buvo didesnė. Jo smegenys buvo kiek didesnės negu pitekantropo. Tuo būdu reikia manyti, kad sinatropas padarė žingsnį pirmyn aukščiau stovinčių formų link.

Čia kyla klausimas, ar sugebėjo sinantropas kalbėt? Kuomet vieni specialistai pas pitekantropą randa kalbos centrą ir iš to daro išvadą, kad pitekantropas jau sugebėjo kalbėti, kiti specialistai skaito tokį atradimą dirbtinu, ypačiai blogai užsilikusiam pitekantropo kauše. Kalba surišta su darbu, o "darbo procesas prasideda tiktai gaminant įrankius" (Engels). Tačiaus įrankiai, kad ir prasčiausi, su bet kokiomis apdirbimo žymėmis neatrasti drauge nė su pitekantropo, nė sinantropo liekanomis.

Seniausio žmogaus liekana Europoje iš ledų gadynės pradžios, tai atrastas ties Vokietijos miestu Geidelbergu (1907 m.) apatinio žando kaulas. Iš pirmo žvilgsnio žandikaulis daro beždžionės įspūdį; jis didelis, storas, beveik neturi smakro. Bet dantys jo neturi nė vienos beždžionės dantų žymės: jie pilnai atatinka žmogaus dantims. Mokslininkai mano, kad geidelbergiečiai nors ir buvo tikri žmonės, bet savo kūno sustatymu buvo labai artimi antropoidams — primatams. Tai buvo seniausi mokslui žinomieji žmonės.

Geidelbergiečiai Europoje ir pitekantropai Azijoje gyveno ledynų gadynės pradžioj. Beveik tuo pačiu laiku Europoje gyveno ir kitoki žmonės, kurie po to išmirė, bet ledynų gadynėje jie viešpatavo ant žemės. Juos mes vadiname "pirminiais žmonėmis." Iš visų to pirminio žmogaus iškasenų žymiausia atrastoji upės Neander slėnyje (vokiškai Neanderthal), (1858 m.). Nuo to tą pirminį žmogų vadina neandertaliečiu.* Jo kaulai nors turėjo kai kurias beždžionių skeleto ypatybes, bet jau kur kas daugiau panašūs į mūsų laikų žmogaus, negu į pitekantropo ar geidelbergiečio. Pas jį smegenų kaušas išsivystęs silpniau negu pas dabartinį europietį; užtai veido dalis pas jį daug didesnė. Dideli atsikišę beveik sueiną kauliniai antakiai sudaro tarytum stogelį akims pridengti. Abu žandų kaulai išsikišę pirmyn, nėra smakro, kakta žema. Visa šitai daro galvos kaušą panašiu į gyvulio snukį.

Be to paėmus domėn visas galvos skeleto ypatybes, reikia pripažinti, kad jis mažiaus panašus į beždžionę, bet daug artimesnis dabartiniam europiečiui. Kalbėti jie dar tur būt menkai galėjo: pas juos prastai buvo išsivystęs smakras. Jie negalėjo taip stačiai stovėti, kaip dabartiniai žmonės, ir vaikščiojo netaip laisvai ir greitai. Jų stuomuo buvo susilenkęs, o kojos visuomet buvo sulenktos per kelius. Šitai matyti iš jų stuburo ir kojų kaulų sustatymo, kurie daugely kame panašūs į beždžionių.

Pirmasis žmogus turėjo daug blogesnę išvaizdą negu labiausiai laukiniai iš dabar gyvenančių žmonių. Jis buvo žemo ūgio — apie 155 cm. (vidutinis mūsų laikų žmogaus ūgis 265 cm.). Jo kojos trumpos, sulenktos per kelius, eisena sunki, galva didelė ir plati, į gyvulį panašus veidas.*) Tačiaus tas žmogus galvos talpą turėjo daug didesnę negu pitekantropas. Jis mokėjo jau gamintis ir naudoti ugnį, dirbtis įrankius iš akmens. Tiesa, tie įrankiai buvo labai netobuli, tik iš apdaužyto akmens. Neturėjo jie dar nei kirvio, nei peilio formos; tat buvo paprasti titnago gabalėliai, bet apdirbti taip, kad jie galima būtų laikyti rankose ir vartoti įvairiems darbams: kirsti, piauti, skusti ir tt. Prasti buvo tie įrankiai mūsų žvilgsniu, bet tuometiniam žmogui ir jo lavinimuisi tie kad ir menki įrankiai turėjo didžiulę svarbą. Mokėjimas gamintis įrankius išskyrė žmogų iš gyvulių; įrankiai davė žmogui galimybę pasekmingai gintis nuo apsupančių jį baisių plėšrių žvėrių. Betobulindamas savo darbo įrankius žmogus vis labiaus gerino savo gyvenimą, vis mažiaus darėsi prigulmingas nuo gamtos, vis aukštesnį kultūros laipsnį siekė, kol daėjo ligi to stovio, kuriame mes šiandien esame. Pirminis žmogus nesugebėjo statytis sau trobos. Kad pasislėpus nuo šalto vėjo, jis gyveno kalnų urvuose. Tuose urvuose mes šiandie randame daugiausia tų laikų žmogaus liekanų. Ledynų gadynės galop Europoje randame jau kitokių žmonių liekanas. Tai buvo augaloti (apie 187 cm. dydžio) žmonės; jų kojos buvo ilgesnės negu pirminio žmogaus—tai buvo sugebą greitai ir toli vaikščioti medėjai. Jų galva skyrėsi nuo neandertaliečių. Galvos kaušas pailgas, kakta žema, bet stati; trumpas, bet platus veidas. Kaušo talpa didesnė už neandertaliečio (siekė 1590 kub. cm.). Šitas žmogaus tipas moksle vadinamas "protingu žmogumi.' Vadina jį dar kromanjoniečiu, nuo vietos (Kromanjon Prancūzijoj), kur pirmą kartą buvo atrasta to žmogaus liekanos. Dabar tų liekanų jau daugybė atrasta. Šitie turėjo jau daug tobulesnius ir įvairesnius darbo įrankius. Gyveno jie taipogi urvuose. Ant urvo sienų jie mėgo paišyti gyvulius, kuriuos jie medžiojo, ir dagi vaizdus iš savo gyvenimo. Ir reikia pripažinti, kad paišė neblogai. Šiandien mūsų mokslininkai atranda tuos piešinius, kurie duoda mums daug medžiagos pažinti tų laikų žmogaus gyvenimą ir papročius. Tam naujam žmonių tipui Europoje atsiradus, neandertaliečiai ima palengva išnykti, jų vietą užima "išmintingasis žmogus," kuris ir yra mūsų tiesioginis bočius. Iš kur atsirado tas naujasis žmonių tipas Europoje?

*) Reikia pažymėti, kad panašios liekanos rastos ir Ispanijoje, ir Belgijoje, ir Francūzijoje ir kitose šalyse.

(Daugiau bus)

Prezidentui Trumanui nei kiek galvos neskaudėjo, kuomet ragangaudžiai kryžiavo kitus nekaltus žmones. Bet kada užkliuvo jo paties paskirtinius valstybės departmente, prezidentas sušuko, dar ir pirštu pamojo, kad Wisconsino republikonų senatoriaus McCarthy apšaukimas jo paskirtinių komunistais, "pavojingais saugumui," ir kitokiais, yra netiesa. Matomai, prezidentą niekas neinformavo apie mūsų priežodį—paduosi velniui vieną pirštą, įtrauks visą ranką. Ragangaudystę pradėjo pats prezidentas su savo įsakymu ausinės visiems valdžios ir tarnautojams. Dabar ragangaudžiai jau pasiekė ir jo pačios štabą.

1950 METŲ GYVENTOJŲ SURAŠYMAS

Balandžio mėn. 1 dieną, Jungt. Valstijų valdžia pradėjo dešimtmetinį gyventojų surašymą, pagal Konstituciją.

Per pirmąjį cenzą 1790 m. tik penki klausimai buvo duoti. Ir visa cenzo procedūra buvo labai formali. Bet kadangi gyvenimas Jungt. Valstijose pasidarė daugiau komplikuotas, šių metų klausimai apima pasikeitimus industrijoj ir visuomenės gyvenime. 1950 m. cenzas apima ne tik gyventojų skaičių, bet ir žemės ūkio ir butų surašymą.

Su virš 140,000 vyrų ir moterų atsilanko į 45,000,-000 butų. Visų gyventojų kooperacija būtinai reikalinga.

Blanka, kuri yra vartojama, yra apie 20 X 30 colių dydžio. Iš vienos pusės yra klausimai apie gyventojus, pav.: pavardes, amžius, adresus, mokslą, piliętybę. Iš kitos pusės yra klausimai apie butus, kokios rūšies namas, kiek kambarių ir kiek nuoma. Klausimai ūkininkams apima klausimus apie ūkio dydį, kokie javai sėjami, kiek ir kokie gyvuliai. Kadangi klausimai reikalauja detalių, kopija yra išsiųsta kiekvienam ūkininkui iš anksto, taip, kad jisai galėtų išpildyti ir pateikti surašinėtojui, kada jis atvyks. Cenzo blankos irgi paliekamos viešbučiuose ir panašiose vietose. Tos blankos gali būti pasiųstos į Cenzo Biuro skyrių.

45 pagrindiniai klausimai liečia gyventojų cenzą. Tiktai 7 iš tų klausimų liečia asmenis. Šie klausimai yra — vardas, giminystė šeimos galva, rasė, lytis, amžius, vedybų stovis, gimimo vieta.

Visi asmenys 14-kos metų ir virš užklausiami apie jų darbo stovį per savaitę prieš cenzą. Kiek valandų dirbo ir kokį darbą. Ar ieškojo darbo. Nors nedirba, ar turi užsiėmimą? Kokios rūšies prekybos ar pramonės įmonėje jis dirbo?

Į kitus klausimus — tik vienas iš 5 asmenų turės atsakyti, kur gyveno prieš metus laiko, ar toje pačioje vietoje? Kiek mokslo baigta, ir kur tėvai gimė? Tie, kurių tėvai gimė svetimoje šalyje, turi duoti vardą gimimo šalies pagal tarptautinių dabartinių rubežių.

Vienas iš 5 bedarbių, 14 metų ir virš užklausiamas kaip ilgai be darbo? Kiek savaičių darbo ieškojo? Kiek pinigų uždirbo, dirbdamas už užmokestį arba algą?

Vienas iš 5 asmenų užklausiamas, kiek įeigų ligi $10,000 uždirbta per 1949 m. Vienas iš 5 šeimos galvų užklausiamas apie kitų narių įeigas. Kad nustatyti šeimos bendras įeigas. Asmenys, kurie nenori įteikti tas informacijas, gali išpildyti blanką ir pasiųsti į Cenzo Biurą Washingtone.

Kiekvienas 30-tas asmuo užklausiamas apie vedybų stovį, kiek sykių ir kaip ilgai vedęs.

Pagal įstatymą, visi cenzo klausimai turi būti atsakyti, bet pagal tą patį įstatymą asmens atsakymai yra laikomi konfidencialiai. Surašinėtojai turi prisiekti, kad jie neišduos jiems įteiktų faktų ir prasižengimas yra baudžiamas pagal įstatymą.

Centralinis Statistikos Biuras skelbia duomenis tiktai anonyminėse statistikos lentelėse.

Common Council.

Šiandien Ceikiniuose

Maža kas žinojo seniau nuošalų Švenčionių apskrityje Ceikinių kaimą, kuriame vyravo skurdas ir tamsa. Ceikiniečių vaikai neturėjo kur mokytis, pas gydytoją reikėjo keliauti po 16 kilometrų.

Tarybų valdžios metais Ceikiniuose sukurta septynmetė mokykla, atidaryta ambulatorija, paštas, telegrafas. Gyventojų namuose prabilo radijas. Vakarais ceikiniečiai renkasi į klubą - skaityklą. Gyvenimas pasuko naujuoju keliu. Ceikiniečiai susibūrė į žemės ūkio artelę. "Naujasis Kelias" — taip pavadino jie savo kolūkį.

London. —Garsusis progresyvis kunigas Hewellett Johnson išlėkė Australijon į suvažiavimą dėl taikos.

WINNIPEG, CANADA

Šios kolonijos lietuvių tarpe priprasta sakyti: "Ką žmonės kalba, tai ir iškaklba." Gal tai ir tiesa. Kai trys metai laiko atgal pradėjo atvažiuoti čia dipukai, tuojau dešiniųjų spaudoj pradėjo rašyti, kad Winnipego Lietuvių Klubas turįs kokią tai "geležinę uždangą," nors tikrumoje čia į Klubo susirinkimus galėjo eiti kas tik norėjo, net nenariai bei dipukai. Jie galėdavo Klubo susirinkimuose net kalbėti, kritikuoti Klubo tvarką. Pagaliau, vasario 5 dienos susirinkime, senam Klubo nariui K. Beniušiui pradėjus kalbėti, susirinkę dipukai (apie 40) su kunigu priešakyje pradėjo net kojomis trypti. Tokia tai buvo ta "geležinė uždanga." Klubas buvo labai tolerantiškas. Bet viskas turi ribas.

Kovo 19 dieną ta "geležinė siena" tikrai buvo pastatyta. Tą dieną įvyko Klubo ekstra susirinkimas ir jame galėjo dalyvauti tiktai nariai. Ant durų buvo uždėtas užrašas: "Members only."

Pradėjus nariams rinktis, atvyko ir tariamosios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vietos skyriaus pirmininkas Jonas Šmaižys su keliais savo žvalgais, bet ir jam buvo parodyta su pirštu į tą užrašą. Nors jis dūmų nebijo ir net žadėjo Klubo "raudoną" valdybą traukti į teismą, kad atsisakė priimti kunigėlio atvestus dipukus, laiškais grumojo, rodydamas kokius tai policijos raportus, bet pasitrynęs koridoriuje grįžo.

O kunigėlis net telefonu teiravosi pas Klubo pirmininką Jesilionį, ar bus galima ateiti. Tam irgi buvo pasakyta, kad čia yra tiktai narių reikalas.

Jie darė visą eilę slaptų susirinkimų prieš šį susirinkimą ir kalbėjosi apie tai, kaip paimti Klubą. Bet tas jiems ne tik nepadėjo, bet dar pakenkė. Klubo nariai įsitikino, kad su jais nepakeliui. Jie patys privertė Klubą užkabinti ant durų tą iškabą .

Susirinkimas buvo ilgas ir brandus. Prasidėjo 2 valandą, o užsibaigė 9 valandą vakaro. Tai ilgiausias Winnipego lietuvių istorijoj susirinkimas. Dalyvavo 55 nariai ir beveik visi iki susirinkimo užsidarymo išsėdėjo. Susirinkimas ėjo tvarkingai, nors neapsiėjo be karštų diskusijų. P. Liaukevičius net perdaug karščiavosi. Jis sakė, kad visi Klubo nariai esą įtraukti į juodus sąrašus lietuvių konsulatuose Jungtinėse Valstijose, kaip komunistai. Net ir jis pats esąs įtrauktas kaip toksai. Bet dalyviai tiktai skaniai pasijuokė iš jo. Beniušis pastebėjo jam: "Tik vakar vakare bankiete (tai buvo CCF bankietas) man sakei, kad Paliliūno vardą iš komunistų sąrašo jau iškasavojai, tai kodėl savo vardo neiškasavojai, kad taip bijai?"

Palauk, Beniuši, grumojo Liaukevičius: Jei karas prasidės, tai ir tave padės į koncentracijos stovyklą. Girdi, ir jo vardas esąs konsulatų sąrašuose. Bet Beniušis atsakė, kad tokia propaganda neturi vertės.

Įdomu tik tas, ką toks Liaukevičiaus pasakymas reiškia? Ar tik nešnipinėja jis?

Konstitucijos Taisymas

Konstitucijos taisymo komisija raportavo, kad ne viską bus galima pataisyti, kaip per vasario 5 dienos metinį susirinkimą buvo nutarta, nes advokatas paaiškinęs, kad kai kuriuos nutarimus valdžios įstatymai bei kompanijos atmes, neleis įdėti į konstituciją. Kaip tai: buvo numatyta, kad provincijoje gyvenantieji nariai galėtų tam tikromis blankomis bei įgaliojimais balsuoti. Kadangi Klubas ne šėrininkų, be pasipelnymo, tik kultūros, apšvietos, sporto ir pasilinksminimo ir tt., tai balsuoti galį tik susirinkime dalyvaujanti.

Narių įamžinimą įstatymai pavelija, bet susirinkimas priėjo išvados, kad nėra reikalo.

Šis susirinkimas nutarė įstojimo mokestį nustatyti $25. Nario mokestis palieka $1 į metus. Narių priėmimą pakeisti: sulyg esančios konstitucijos, narius priima bei atmeta valdyba; nutarta pataisyti taip, kad valdyba tik aplikacijas priima, o metinis, pusmetinis ar ekstra susirinkimas priima ar atmeta.

Sulyg esančios konstitucijos, visi tarimai pravedami su 50% balsų iš susirinkime dalyvaujančių skaičiaus. Ekstra susirinkimų tarimai gali būti pravesti tik 50% skaičiaus sąrašuose. Nepaprasti tarimai gali būti pravesti tik dviemis trečdaliais iš viso narių skaičiaus sąraše.

Kovo 19 dienos susirinkime nutarta, kad nepaprasti tarimai bei čarterio pakeitimai bus skaitomi teisėtais tik 75% balsų iš viso narių skaičiaus sąraše. O klubo vardą pakeisti reikalinga vienbalsio sutikimo. Bet kiek teko girdėti, tai ne visus šiuos nutarimus valdžios įstatymai priims. Vargu praeis vienbalsiškumas. Teks pasitenkinti 75%.

Atrodo, kad dėl konstitucijos pataisymo teks dar vieną ekstra susirinkimą šaukti, nes susirinkimas užsibaigė ne apsvarstęs dėl stokos laiko.

Morgičiai

Kadangi per metinį Klubo narių susirinkimą vasario 5 dieną iš apie 80 sąraše esančių narių dalyvavo 60, o 24 balsavo už kunigo ir PLB pirmininko šmaižio atstovaujamųjų 15 parapijonų-dipukų priėmimą, tai pažangieji nariai, nors ir didžiumoje būdami, pareiškė, kad jie atsiims savo paskolintus pinigus, Klubui užtraukdami morgičius, ir atiduos svetainę tiems 24 seniems nariams, dipukų parapijonų draugams. Tuomet, girdi, galėsite ,daryti su Klubu, kas tik jums patiks.

Toks senųjų didžiumos pasisakymas nugąsdino tuos 24. Jurgis Paliliūnas, kuris yra labai daug rimto darbo įdėjęs Klubo budavojime, ir kuris net savo galvą buvo pradėjęs guldyti už priėmimą visų dipukų, tuo labai susirūpino ir kovo 17 dieną buvo sušaukęs senų Klubo budavotojų susirinkimą, kas daryti. Buvo įdomu pasiklausyti, kaip visai kitaip jie kalbėjo. Jie pradėjo aiškinti, kad visų tų dipukų negalima priimti. Net patys dešinieji tautininkai, kaip Alekas Urbonas, Kostas Pranevičius, Antanas Matulevičius ir kiti, viešai pareiškė, kad vasario 5 dieną norėjusieji į Klubą įstoti dipukai ne visi gali būti priimti. Tarp jų esą tokių žmonių, kurie jokiu būdu negali būti Klubo nariais . O nauji Klubo nariai, dipukas Pranas Matulionis ir broliai Petras ir Jurgis Januškos, tuojau po vasario 5 dienos pasakojo, kad tos kunigo šaikos dipukų negalima priimti. Mat, tie žmonės susiprato, kad jeigu pažangieji pasitrauks ir juos (apie 20, su būreliu religinių dipukų) paliks, tai Klubas negalės išsilaikyti.

Pažangieji yra paskolinę Klubui apie pusseptinto tūkstančio dolerių. Jeigu būtų galima atsikratyti jų, pasilieka tuos pinigus, būtų visai kitaip. Bet pradėjus kalbėti apie morgičių užtraukimą, katalikai pamatę savo klaidas.

Kovo 19 dieną prie konstitucijos pataisymo katalikai pradėjo kalbėti prieš dipukų priėmimą į Klubą, kad tik pažangieji, kurie sudaro didžiumą, klubui morgičių neužtrauktų. Net dipukas, jau Klubo narys, kapitonas Matulionis, davė pasiūlymą, kad įstojimą pakelti iki $25. Gi kitas dipukas, taipgi Klubo narys, ekonomistas Petras Januška, davė įnešimą pakelti nors iki $10. Buvo nutarta pakelti iki $25.00, nors buvo pastebėta, kad tas nesulaikys politikierių, bet apsunkins įstojimą darbininkams.

M. Vidrukas pasiūlė išrinkti komisiją, kad nueitų pas advokatą ir pasiteirautų, ar nebūtų galima per notarą, be morgičių, su notaro parašu išduoti tiems nariams garantijas, kad jie galėtų savo pinigus atgauti iš Klubo, jeigu kas bloga su Klubu atsitiktų, ir jei prisieitų Klubo namą parduoti, ar dipukai, sudarę didžiumą, nenorėtų atiduoti skolą. Susirinkimas sutiko su Vidruko pasiūlymu.

K. Beniušis įnešė, ar nebūtų gerai užrašyti svetainę pašalpinei organizacijai, nes beveik visi nariai esą pašalpinės draugijos nariai.

Nauja Valdyba

Į šių metų valdybą išrinkti šie: L. Jesilionis, pirmininkas; V. Steponavičius, vicepirmininkas; K. Beniušis, raštininkas; P. Gudžiūnas, finansų raštininkas; P. Januška ir P. Kižas, valdybos nariai.

J. Paliliūnas, P. Matulionis ir A. Matulevičius, alternatai.

Revizijos komisijon išrinkti: Urbonas, Dambaras ir Paknienė. (Jie buvo išrinkti vasario 5 dienos susirinkime.)

Lieka palinkėti valdybai gero pasisekimo nudirbti dar daugiau Klubo naudai .

Laimingos Kelionės

Kovo 27 dieną Klubo valdybos susirinkime senas Klubo budavotojas ir daug dėl Klubo išugdymo pasidarbavęs Jurgis Paliliūnas pareiškė, kad už poros savaičių su žmona apleidžia Winnipegą—išvažiuoja į Flin Flon ir mėginsią atsidarytį grosernę.

Taigi, Klubo valdyba ir kiti posėdyje dalyvavusieji klubiečiai apgailestavo, kad toks darbštus ir tiek daug naudingo darbo prie Klubo budavojimo nuveikęs apleidžia Winnipegą.

Nors su apgailestavimu, bet visi palinkėjo draugams Paliliūnams laimingos kelionės ir pasisekimo savo pasimojimuose.

Senas Klubietis.

Fred Firmes, 53 metų, įtartas lytiniame prasikaltime su 11 metų vaiku, pasiųstas kalėti 5 iki 10 metų.

Cliffside, N. J.

Matykite Veikalą "Paparčio Žiedas"

Sekmadienį, balandžio 23 d., turėsime progą pamatyti krutamuose paveiksluose įdomų veikalą "Paparčio žiedą" ir girdėsime žavėjančias dainas.

Dainuoja E. Jeskevičiūtė solo ir pagarsėję chicagietės A. Kenstavičienė ir K. Abekienė duetą. Taipgi dainuoja Aido Choras ir dalyvauja grupė lietuvių jaunuolių šokikų. Pabaigoje bus parodyta anglų kalboje juokinga komedija.

Programai pasibaigus bus draugiškas pasilinksminimas—šokiai.

Parengimas įvyks Lenkų Demokratų Klubo svetainėj, Third ir Walker Sts. Pradžia 4 val. po pietų.

Šiame parengime turėsime daug svečių iš visos plačios apylinkės. Įsitėmykite 23 d. balandžio. Rengia bendrai LDS ir LLD kuopos.

★

EDGEWATER, N. J.

Nauja dirbtuvė, vardu Lee Manufacturing Co., jau įrengta ir, sakoma, tuoj pradės dirbti. Čia bus gaminama įvairios naujovinės zabovos (novelties). Dirbs bent 150 darbininkų.

Dirbtuvė randasi toje vietoje, kur seniau buvo National Sugar Refining Co., River Road.

Darbininkas.

St. Petersburg, Fla.

Dėl Nominacijų Balsavimų

Floridos valstijoj, gegužės 2 d. bus nominacijų balsavimai. Tai progresyviai piliečiai turi nepadaryti klaidos.

Kada senatorius Pepper už demokratinius reikalus stojo, tai turčių spauda jį kitaip nevadino, kaip "raudonas pipiras."

Ir dabar ta spauda Mr. Pepperį puola, kad jis buvo velionio Roosevelto draugas, buvo nuvykęs į Maskvą, ten matėsi su Stalinu ir patyrė žmonių gyvenimą. Turčių spauda siūlo nominuoti tūlą Smathers į senatoriaus vietą, vietoje Claude Pepper'io.

Suprantama, kad senatorius Pepper nėra darbininkas, negali darbo žmonių reikalus pilnai ginti, bet jis nėra ir karo šalininkas, reakcijos žmogus. Todėl organizuoti Floridos darbininkai ir siūlo, kad nominuoti į senatorius vėl Claude Pepperį. Todėl 2 d. gegužės, laike nominacijų, ir balsuokime už jį.

Senis.

REIKALAVIMAI

REIKALINGAS DŽENITORIUS

Reikalingas dženitorius, 4 kambarių apartmentas jam pačiam, compensation pašalpos. Turi nusimanyti apie smulkius pataisymus. 20 šeimų namas Brooklyne. Kreipkitės: 415 Kosciusko St., klauskite Mr. J. A. Lewis. (71-75)

S. S. Lockett, M. D.
GYDYTOJAS
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos:
1—2 dienom: 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais
Telefonas EVergreen 4-0203

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EVergreen 7-6868

Matthew A. BUYUS
(Buyauskas)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

SHALINS
(Shalinskas)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Ave.
(at Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Laidotuvių Direktoriai:
F. W. Shalins-J. B. Shalins
Tel. VIrginia 7-4499

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave.
NEWARK 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

EGZAMINUOJAM AKIS
RAŠOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS
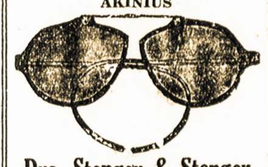
Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 4110

Brooklyno ir apylinkės lietuviai! -- Ateikit pamatyti naujos, jaudinančios trijų veiksmų dramos

"NESUSIPRATIMAS"

Stato scenon
BROOKLYNO LIETUVIŲ LIAUDIES TEATRAS
vadovaujant JONUI VALENČIUI

Sekmadienį, Balandžio 23 April, 1950

LIBERTY AUDITORIJOJ

110-06 Atlantic Avenue — Richmond Hill, N. Y.

PRADŽIA LYGIAI 4:30 VAL. PO PIETŲ
Įžanga $1.25, įskaitant taksus

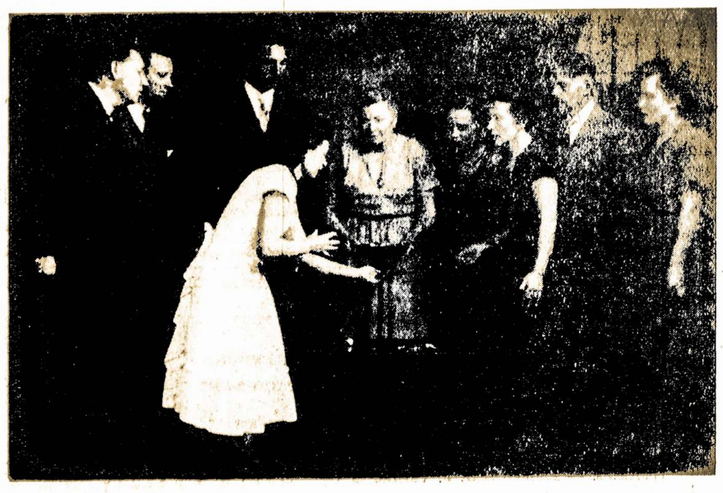

"Vakar, valydama kambarius, aš netikėtai užkliuvau, va, ant šito. 'Kas viduje?' klausiau savęs. Neiškenčiau ir atidariau. Štai kas!... Prašau pažiūrėti, kurie norite..."
(Šiurpu nukrečianti scena iš pjesės "Nesusipratimas."

Vaidina rinktiniai Lietuvių Liaudies teatro aktoriai: Adelė Rainienė, S. Dzūkas, Eva T. Mizarienė, Jonas Valentis, Elena Brazauskienė, Juozas Byronas, Aldona Aleknienė, Juozas Judžentas, Kastė Rušinskienė, Povilas Alekna ir Alekas Nevinskas.

Nei vienas lietuvis neprivalo praleisti progos nepamatęs šio naujo veikalo, liečiančio dabartinį Amerikos lietuvių gyvenimą ir jų santykius su dipukais.

PO SPEKTAKLIO TĘSIS ŠOKIAI!

Kviečia RENGĖJAI.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Svečiai

Balandžio 14-tą laisviečius atlankė Jonas Daukus ir jo duktė Donna iš Detroit, Mich. Pirmu kartu pas mus naujoje vietoje, svečias apžiūrėjo Laisvės spaustuvę. Taipgi apžiūrėjo ir visą Liberty Auditorijos pastatą, jame įsikūrusius LDS ir LLD Centrus. Mūsų pirkinys svečiui patiko. Donna mus atlanko jau kelintu kartu. Daukus dovanojo $10 Laisvės reikalams.

Svečiai buvo atvykę į centralbrooklyniečių Aleksiejų dukters vestuves. Ta pat proga taipgi dalyvavo ir Aido Choro koncertę Liberty Auditorijoje.

Smagios, gražios pramogos svečiams nebuvo tokiomis linksmomis, kokiomis originaliai buvo planuota. Į vestuves ruošėsi ir Julia Daukus, maloni Jono žmona, Donnos motina. Tuo tarpu ji staiga susirgo ir mirė. Buvusį Julijos duotą pažadą atvyktį į vestuves įvykdė jie vienu du.

R.

Susituokė

MASPETH, N. Y.

Balandžio 15 dieną čia susituokė Ignas Henis Zitikas su Valerija Uznyte. Vestuvių pokylėlis įvyko namuos.

JAUSK IR GĖRĖKIS

Balandžio 23 mūsų Kultūriniame Centre įvyks kas tokio naujo, kuo mes galėsime patenkinti savo matymo ir girdėjimo jausmus.

Kas gi tokie tie vaizdai, kuriais mes visuomet esame pasitenkinę? Atseit, muzika, tapyba, spalva, garsas, žalios pievos, beribė mėlynoji ir daug kitų realaus gyvenimo formų, kurios yra mums prieinamos, be kurių mes negalėtume organizuoti progresyvio judėjimo kadrų ir vesti kovą už šviesesnį ir laimingesnį gyvenimą.

Tad ateikite visi pamatyti, pasidžiaugti pjese **"Nesusipratimas."** Vaidins Liaudies Teatro aktoriai. Režisuoja Jonas Valentis. Nepamirškite balandžio 23-čios.

Mecenatas.

Br. Vargšo Drama "Žmonės" Brooklyne

Praėjusį šeštadienį I W O Community Center salėje Brooklyne LDS 50 kuopa suruošė spektaklį ir šokius. Bridgeporto (Conn.) aktoriai mėgėjai vaidino Broniaus Vargšo trijų veiksmų dramą **"Žmonės."**

Vaidinime dalyvavo sekami asmenys: Vargulis — Antanas Marozas, Ona — Amilija Gecienė, Petras — Petras Baranauskas, Tubanskis — Vincas Kajeckas, Borodko — F. Mockaitis, Petrov — Andrius Raguskas, Mataušis — Charles Bendoraitis, Kaimynas — Andrius Raguskas.

Vadovavo J. J. Mockaitis.

Vakarui pirmininkavo drg. Kulikas.

Veikalas truputėlį pertrumpas. Bridgeportiečiai jį statė Bridgeporte, New Havene ir čia, Brooklyne.

Gerai, kad jie dirba menokultūros srityje. Ateityj jie, bridgeportiečiai, žada susimokyti kitą kokį veikalą ir, jei mes pakviesime, ir vėl sutiks pas mus suvaidinti.

Gaila, kad ši salė per daug toli nuo bent kurios lietuvių kolonijos (visai arti Coney Island), bet ne ką padarysi: 50 kuopos veikėjai sako, jog South Brooklyne kitos salės arčiau nėra.

Po vaidinimo tęsėsi šokiai, grojant Jurgio Kazakevičiaus orkestrui.

Publika dar ilgokai linksminosi.

Tenka pasveikinti LDS 50-tą kuopą už tai, kad ji matė reikalo suruošti ką nors kultūriško, pasikviečiant svečius vaidintojus iš kito miesto.

K.

Aido Choras Įvykdė Gražų Koncertą

Aido Choro koncertas, įvykęs balandžio 16-tą, Liberty Auditorijoje, suteikė daug naujovės, įdomumo ir daug grožės. Apie tai rašysime plačiau sekamose laidose.

R.

Pavasarinis Sveikatos Festivalis

Balandžio 19-tos vakarą, Wm. J. Gaynor, Jr., High School patalpose, 223 Graham Ave., Williamsburge, įvyks masinis mitingas, į kurį kviečia visus susidomėjusius sveikatos reikalais. Ten pateiks raportą apie padėtį susiodijoje, prelekciją. Vietinės meno grupės pavaizduos kelių tautų šokius.

Rengia ir kviečia visus Williamsburgo - Greenpointo Distrikto Sveikatos Komitetas.

Charles Daukšis Išvyko į Floridą

Nuo 1926 metų gyvenęs Brooklyne (pastaruoju metu: Jackson Heights) Charles Daukšis su žmona išvyko į Tampa, Floridą. Daukšiai vyksta ten pas savo vaikus apsigyventi.

Kurie floridiškiai norės su Daukšiais susižinoti, gali kreiptis šiuo adresu: Charles Daukšis, Box 380X, Route 5, Tampa, Fla. Tel. 32-44-17.

Daukšių vaikai turi savo biznį Ralston Beach, kur žmonės suvažiuoja maudytis ir gražiai laiką praleisti, todėl ir Charles Daukšis tikisi, kad ten atvyks lietuvių.

Daukšis yra pažangus žmogus ir mano, kad Floridoje galės ramiai, gražiai pagyventi.

Laimingos Daukšiams kelionės ir kloties Floridoje!

K.

PAJIEŠKOJIMAI

Aš esu 45 metų amžiaus ir paieškau ištekėjimui vyro su atatinkamom įplaukom patogiam gyvenimui, amžiaus nuo 50 iki 60 metų. Prašau rašyti anglų kalba, nes aš lietuviškai nemoku skaityti. Rašydami adresuokite: T. S., 110-12 tlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.
(71-75)

Svarbu Visiem

Ar jau turite bilietus į Brooklyno Lietuvių Liaudies Teatro spektaklį - pastatymą 3-jų veiksmų pjesės "Nesusipratimas"?

Vaidinimas įvyks sekmadienį, balandžio (April) 23 d., Liberty Auditorijoje, 110-06 Atlantic Avenue, Richmond Hill.

Pradžia 4:30 val. po pietų.

Įžanga $1.25, įskaitant taksus.

Režisuoja Jonas Valentis.

Tikietus galite pirkti pas veikalo vaidintojus: Joną Valentį, S. Večkį, J. Judžentą, P. Alekną, A. Nevinską, J. Byroną, A. Rainienę, A. Aleknienę, E. T. Mizarienę, H. Brazauskienę ir K. Rušinskienę.

Taipgi pas sekamus Liaudies Teatro rėmėjus:

Jamisoną, Livingston, N. J.; Vincą Žilinską, Kearny, N. J.; K. Čiurlį, Elizabeth, N. J.; R. Mizarą, Mykolą Liepą, M. Kavaliūnienę, A. Dagį, O. Čepulienę, Julių Kalvaitį, A. Balčiūną, Lideikį (Great Neck), M. Klimą, P. Tarą, Elizabeth, N. J., ir Laisvės Administracijoje.

ADMINISTRATORIUS PATARĖ NESIRŪPINTI,---PABANDYK!

Artėjant naujojo rendoms "kontroliuoti" (praktikoje padėsiančio iškontroliuoti) įstatymo galios gadynei, gegužės 1-mai, New Yorko valstijos rendoms administratorius McGoldrick patarė rėndauninkams — "Būkite ramūs!"

Taip, būkite ramūs, jeigu išgalite, akyregyje to, kas dedasi dabar, dar tebesant rendų kontrolės senam įstatymui, kuris visgi šiek tiek kontroliavo. Štai tik keli vyriausiųjų dienos nuotikių:

Vieną Butą Išnuomavo 15-kai

Henry Mueller, superintendentas apartmento, 31-31 29 St., Astorijoje, prašė policijos jį laikyti kalėjime. Jis bijosi apgautų žmonių keršto. Lig šiol atsišaukė 16 skirtingų rendauninkų, iš kurių jis paėmė šimtais dolerių neva rankpinigių už vieną ir tą patį butą.

Jie visi tikėjosi butan atsikelti šį mėnesį. Ne vienas iš jų bus jau užleidęs savo seną butą kitam, susipirkęs rakandų.

Kovoja už Gyvenimą Sklepe

Augustinui Figueroa ir jo šeimai šį šeštadienį grąso išmetimas iš belangio sklepo, kurį jo savininkas vadina "3 kambarių butu." Figueroa kovoja už teisę jame pasilikti ne dėl to, kad jis norėtų tame urve gyventi ir už jį mokėti $20 per mėnesį. Jis kovoja už teisę ten gyventi dėl to, kad nėra kambarių per savaitę uždirbančiam $30. Jis dirba viešbutyje indų plovėju. Šeši maži vaikai nepalengvina gauti butą.

Tas jo "butas" susideda iš atitverto anglinio sklepo, dienos šviesa neįeina. Tačiau blogumu buto skundžiasi ne rendauninkas, bet savininkas namo, sakydamas, jog butas "netinka tavo vaikams gyventi." Jis ir rendauninkų organizacija sako, kad savininkas nori vaikus išmesti iš "blogo buto" į "gerą gatvę" dėl to, kad jis numato galimybę už tą olą dabar gauti rendos daugiau, ne $20.

Figueroa tikrina, jog jam šis butas geriau už miesto prieglaudą. Geresnis tuomi, kad čia gali būti visa šeima sykiu, o prieglaudoje šeimas išskirsto.

Rendauninkai Sako:

"Naujasis įstatymas pavers gegužės 1-ją į laimės dieną real estate firmoms. Tad mes privalome tą dieną pradėti masinę kontr-ataką prieš kėlimus rendų, prieš evikcijas, prieš gyvenimą laužuose, prieš diskriminaciją."

Po tais obalsiais Jungtinės Rendauninkų ir Vartotojų organizacijos eis maršuoti darbininkų ir liaudies gegužinės parade.

Paradas šiemet į vyks tą dieną, kuomet pripuola 1-ji gegužės. Tai bus pirmadienį, pirmą dieną gegužės mėnesio.

T—a.

SUSIRINKIMAI

RICHMOND HILL, N. Y.

LLD 185 kp. susirinkimas įvyks 19 d. balandžio (April), trečiadienį, 8 val. vak., Kultūriniame Centre.—Valdyba. (70-71)

RIDGEWOOD-BROOKLYN, N. Y.

LLD 55 kp. susirinkimas įvyks balandžio 18 d. Pradžia 8 val. vak., Shapalo ir Vaiginio salėje, 147 Thames St., Brooklyn, N. Y. Visi nariai skaitlingai dalyvaukite šiame susirinkime, turime daug svarbių tarimų aptarti. — Kp. sekretorius.
70-71)

REIKALAVIMAI

Reikalinga namų ruošai darbininkė. Guolis ant vietos, atskiras kambarys. Du suaugę ir 2 metų vaikutis, 5½ kambariai, Bendix washer, nuolatinis darbas, linksmūs namai. Turi mokėti šiek-tiek anglų kalbos. Kreipkitės: Mrs. L. S. Berman, 1474 East 33rd St., Brooklyn, N. Y. Telefonas CL 2-8626. (70-74)

PRANEŠIMAI

Pranešimas Organizacijoms

Švento Jurgio Draugystės metinis piknikas įvyks birželio (June) 24 d., 1950 metais, Clinton Park, Maspeth, L. I., N. Y. Todėl prašome draugijų bei organizacijų viršminėtą dieną nerengti savo parengimų, kad neįvyktų nemalonumai vieniems ar kitiems. — Pikniko sekr. J. Vaznys.
(70-71)

Pranešimas Šv. Jurgio Draugystės Nariams

Šv. Jurgio Draugystės mišios įvyks balandžio 23 dieną, kaip 10 val. ryte, Karalienės Angelų Bažnyčioj, ant South 4-tos ir Roebling gatvių, Brooklyn. Šv. Jurgio Draugystės nariai, kurie manysite eiti sykiu su komitetu, susirinkite į Piliečių Kliubo svetainę nevėliaus kai 9:30 val., nes tuo laiku išeisim į bažnyčią. Nes mes turime būti bažnyčioj nevėliaus kai 10 val. ryte.
(70-71) J. Kairys.

Sveikina Anūkę

Irena ir Kancy Levanai sveikina savo anūkę Geraldine jos gimtadienio proga. Gerutei, Helenos ir Walterio Incas dukrytei, balandžio 17 sukūjo 11 metų. Ji—ne tiktai maloni mergaitė, bet ir gera mokinė. Pasisakydami savo džiaugsmą dėl anūkės, jie dovanojo Laisvei $1.

Buvusiojo rengto Laisvės bazaro proga jie taipgi buvo dovanoję $5, kurie tuomet likęsi nepaskelbti.

Moterų Atydai

MOTERIMS

Moterų Apšvietos Klubo svarbus susirinkimas įvyks šio ketvirtadienio vakaro 8 val., balandžio 20-tą. Liberty Auditorijos patalpose. Turėsime susitarti, kaip vyksime į apskrities pikniką, ir kiti reikalai. Valdyba.

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

GREENWOOD WINE & LIQUOR STORE
L 5487
Stanley Rutken & Edward Rutken
(Rutkunai) Savininkai
Kokių tik likerių jums reikia, Amerikos išdirbimo ar importuotų, kreipkitės pas Rutkunus—
8707 111th St., Richmond Hill, N. Y.
(Prie BMT Jamaica Line 111th Stoteis)
arba Telefonuokite VIrginia 7-0700
ir Rutkunai pristatys jums į namus.
Vestuvėms, krikštynoms, gimtadienių pokiliams ir visokioms parėms į namus ar į svetaines, Rutkunai atveža jums likerius.

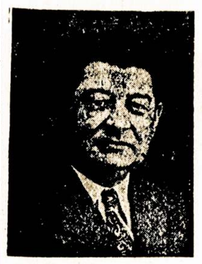

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

TELEPHONE STAGG 2-5043
RES. TEL. HY. 7-3631

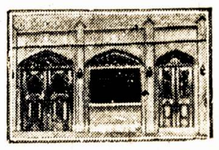

MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos
Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Brooklyno Lietuvių
BAZARAS

Visų laukiamas Brooklyno lietuvių tradicijinis bazaras įvyks sekmadienį, balandžio 30-tą d. (April 30), 1950, Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Kiekvienas turime dalyvauti šiame bazare, turime rūpintis, kad jis pavyktų. Rengkitės patys ir kvieskite kitus jame dalyvauti. Čia dalyvaudami pasilinksminsite patys ir paremsite gražų labdarybės darbą.

●

Bazaras prasidės 2-rą valandą po pietų ir tęsis iki vėlai naktį. Muzika nuo 4-tos valandos po pietų. Tai bus popietiniai šokiai, nesivėlinkite atsilankyti. Geo. Kazakevičiaus orkestra gros šokiams. Įžanga tik 40c. Pasinaudokite žema įžanga, susirinkite anksti, pasišokite ir prisidėkite prie to gražaus darbo.

●

Yra daug sudovanotų gražių ir didelės vertės daiktų ir daiktelių. Tai už žemą kainą jūs galėsite įsigyti puikių ir naudingų daiktų. Bazaras anksti pradedamas tam, kad prie dienos šviesos patogiau galėtumėte išsirinkti sau patinkamesnių spalvų daiktus, nes rasite visko, ko tik jums reikės. Ateikite ir pasinaudokite tąja puikia proga.

●

Šis bus paskutinis iš stambesnių parengimų šiame sezone, nes jau prasidės piknikai, išėjimai į laukus. Tad linksmai užbaikime žiemos sezoną, su šumna bazaro iškilme. Šį bazarą rengia LDS 13 kuopa iš Richmond Hill, N. Y. labdarybės tikslams. Prašome įsitėmyti, jog šiemet bazaras bus tik vieną dieną. Prasidės 2-rą valandą po pietų, muzika nuo keturių po pietų ir tęsis iki vidurnakčio.

●

Bazaras bus Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y., t. y., Kultūriniame Centre, patogiame pasilinksminimui. Čia bus gaminami karšti valgiai, geri pietūs. Atėję galėsite tinkamai pasivaišinti. Laukiame malonaus pasimatymo su visais.

RENGĖJAI.